KORMÁNYZATI INFORMATIKAI EGYEZTETŐ TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG

22. számú
AJÁNLÁSA

A KORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK INFORMATIKAI STRATÉGIÁJÁNAK KÉSZÍTÉSE

2005.

AZ AJÁNLÁS KIALAKÍTÁSÁHOZ
HASZNOS ÉSZREVÉTELEIKKEL, JAVASLATAIKKAL HOZZÁJÁRULTAK:

a KIETB tagjai,
a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikuskormányzat-központ munkatársai,

SZITTNER KÁROLY
BÓDI GÁBOR

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

DR. DEDINSZKY FERENC

Jóváhagyta:
a Kormányzati Informatikai Egyeztető Tárcaközi Bizottság
2005. április 28-i ülése

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék ... 3
Bevezető ... 4
I. Az informatikai stratégia célja, helye és szerepe ... 5
II. Az Európa Tanács ajánlása ... 6
III. Az informatikai stratégia készítés általános alapelvei ... 10
IV. Az informatikai stratégia készítés folyamata ... 13
IV. 1. A külső és belső környezettel kapcsolatos információk és dokumentumok összegyűjtése, tanulmányozása, a következtetések levonása ... 13
IV. 2. Helyzetmeghatározás („Hol vagyunk most?”) ... 13
IV. 3. Célkijelölés („Hová akarunk eljutni?”) ... 15
IV. 4. A stratégia kidolgozása („Hogyan jutunk el oda?”) ... 15
V. Az informatikai stratégiai dokumentum struktúrája ... 18
V. 1. Vezetői összefoglaló ... 18
V. 2. A bevezetés ... 18
V. 3. Az intézmény víziója ... 19
V. 4. A jelenlegi informatikai helyzet bemutatása ... 20
V. 5. A jövőbeni informatikai elképzelések (jövőkép) ... 22
V. 6. A jövőkép elérésének biztosítása ... 22
V. 7. Ellenőrzés ... 24
V. 8. Mellékletek ... 24
VI. A stratégia jóváhagyása ... 25
VII. Feladatok a stratégia megvalósítása során ... 25
VII. 1. Évenkénti felülvizsgálat ... 25
VII. 2. Éves informatikai terv ... 26
VII. 3. Éves informatikai beszerzési terv ... 26
VII. 4. Projektek jóváhagyatása (a kormánymegbízott egyetértési, véleményezési joga) ... 27
VIII. Egyéb feladatok ... 29
IX. Jogszabályok és fontosabb dokumentumok jegyzéke ... 29
X. Mellékletek ... 30
Ellenőrző lista a stratégia kialakításához ... 31
A folyamatban lévő projektek értékelése ... 34
Újonnan induló projektek ... 35
44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet ... 36
a kormányzati informatika koordinációjáról és a kapcsolódó eljárási rendről ... 36
AZ EURÓPA TANÁCS E-KORMÁNYZATI AJÁNLÁSA ... 44
Politikai vezetők nyilatkozata ... 48
az állampolgároknak nyújtott szolgáltatások ... 48
technológiai fejlesztéséről ... 48

Bevezető

A kormányzati informatika koordinációjáról és a kapcsolódó eljárási rendről szóló 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet[1] alapján **a Kormány irányítása, felügyelete alatt álló központi közigazgatási szervek és irányításuk, felügyeletük alatt működő közigazgatási szervek informatikai stratégia, éves informatikai terv és informatikai beszerzési terv készítésére és évenkénti aktualizálására kötelezettek**. E terveket a kormányzati informatika koordinációjára létrehozott tárcaközi bizottság ajánlásaiban rögzített formai és tartalmi követelményeknek megfelelően kell elkészíteni.

A központi államigazgatás intézményei 1993 óta kötelezettek informatikai stratégia készítésére, amelyet 1998 óta ágazati szintre is ki kell terjeszteniük. A korábbi gyakorlat szerint a minisztériumok részben saját erőforrásból, részben külső segítség igénybe vételével, az Informatikai Tárcaközi Bizottság (ITB) 2. számú ajánlás[2] figyelembe vételével készítették el informatikai stratégiájukat. A tapasztalatok szerint az informatikai stratégiák megközelítése, tartalma, illetve súlyponti elemei igen eltérőek és különböző mélységűek.

Jelen Ajánlás célja, hogy a korábbinál konkrétabb segítséget nyújtson az informatikai stratégia kialakításához, bemutassa annak alapelveit, kereteit, valamint meghatározza a stratégiai dokumentum struktúráját, főbb fejezeteit, illetve azok tartalmi elemeit. **A stratégia megalkotásával összefüggő tudnivalókon túl az Ajánlás ismerteti az éves informatikai tervekkel, valamint informatikai beszerzési tervekkel és az évenkénti adatszolgáltatással összefüggő tudnivalókat**.

A Miniszterelnöki Hivatal Elektronikuskormányzat-központ (MeH EKK) szerepéből adódóan a kormányzati intézmények informatikára vonatkozó jövőképének – kormányzati és ágazati szempontok szerinti - meghatározását, az informatikai stratégiák egységes szempontok szerinti kialakítását és azok monitoringját kívánja koordinálni. A monitoring tevékenységhez az összevethetőség és a teljesség ellenőrzése érdekében olyan szempontrendszerek meghatározására kerül sor, amelyek alapján az ellenőrzés hatékonyabban megvalósítható.

Egy stratégia akkor tekinthető eredményesnek/sikeresnek, ha az, vagy annak legtöbb eleme megvalósításra kerül. A hatékony, költségtakarékos informatikai fejlesztést a tervszerű, összehangolt, kormányzati szinten koordinált éves fejlesztési és beszerzési tervek biztosítják. Ennek érdekében **a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízott számára *egyetértési jogot* biztosít, amelynek keretében előírja az érintett szervek informatikai stratégiáinak, az éves informatikai terveknek és informatikai beszerzési terveknek az egyeztetését**.

Az Ajánlás gyakorlati útmutatóként kíván szolgálni. Az elméleti megalapozásra az Informatikai Tárcaközi Bizottság (ITB) 2. számú ajánlása – az idők próbáját kiállva – jelenleg is érvényes kereteket biztosít. Jelen Ajánlás ismerteti a stratégiakészítés általános alapelveit, folyamatát, a stratégiai dokumentum szerkezetét, illetve a mellékletben szereplő ellenőrző lista ismeretében átláthatóvá teszi a stratégia minőségi értékelésének szempontjait.

---

[1] A kormányrendelet teljes szövege a mellékletben található.
[2] Az ajánlás letölthető a http://misc.meh.hu/binary/6675_letoltheto_ajanlasok_itb_2.pdf címről.

I. Az informatikai stratégia célja, helye és szerepe

Az informatika, az elektronikus kormányzás, illetve a közigazgatás korszerűsítésének egyik fő eszköze. A közigazgatási folyamatokat, és az ügyfélközpontú ügyintézést támogató elektronikus és elektronikusan hozzáférhető rendszerek kialakítása fontos hozzájárulás a szolgáltató állam megteremtéséhez. Ennek megfelelően **az informatikai stratégiának illeszkednie kell a „magasabb" szintű stratégiákhoz, elsősorban a mindenkori Kormányprogram célkitűzéseihez, valamint az ágazati és a minisztériumi illetve szervezeti általános stratégiához**. Ugyanakkor illeszkednie kell az összkormányzati elképzeléseket rögzítő Magyar Információs Társadalom Stratégia alapelveihez, valamint közigazgatási tartalmú fejlesztések esetében, az összkormányzati törekvéseket keretbe foglaló E-kormányzati Stratégiához.

A stratégia megalkotása során **figyelembe kell venni a kapcsolódó területek stratégiáit**, vagy – annak hiányában – fejlesztési elképzeléseit, így többek között elsősorban a Nemzeti Biztonsági Stratégiát, illetve az ágazati vagy intézményi biztonsági stratégiát.

Az informatikai stratégiának **szoros kapcsolatban kell állnia az ágazat, illetve a kormányzati szerv kommunikációs stratégiájával**. Az informatika és a kommunikáció megvalósulási formái – az alkalmazott technikák, elsősorban az internet térhódítása következtében – erőteljes konvergenciát mutatnak.

A fentiekből látható, hogy az informatikai stratégia tervezése során több, különböző dokumentum vizsgálatából kell kiindulni, amely egyrészt nehezíti a kifejezett szakmai érdekek érvényesítését, másrészt megkönnyíti a stratégia fő irányainak meghatározását, és a fejlesztések prioritási rangsorának kialakítását. A stratégia által meghatározott keretek között az informatikai szakemberek a részletek megtervezésében, megvalósításában az esetek túlnyomó többségében már szabad kezet kapnak, sőt kötelességük is az informatika nemzetközi trendjeinek figyelembe vétele, valamint a legújabb eredmények felhasználása a konkrét alkalmazások, illetve fejlesztések megvalósítása során.

II. Az Európa Tanács ajánlása

Az Európa Tanács (ET) az e-kormányzatról szóló 15/12/2004 számú ajánlásában[3] **felszólítja a tagállamokat arra, hogy az új ajánlás tükrében valamennyi Európa Tanácsi tagország vizsgálja felül e-kormányzati stratégiáját, jogszabályi hátterét, valamint az online kormányzati tevékenységek implementációjának sikerességét**. A Tanács figyelmeztet arra is, hogy a felülvizsgálatot a nemzetközi, nemzeti, regionális és helyi kulcsszereplőkkel való szoros együttműködésben és párbeszédben kell elvégezni.

Az **Európa Tanács ajánlása** lefekteti azokat az alapelveket, amelyeknek feltétlenül át kell hatniuk a tagállamok e-kormányzati stratégiáit[4]. Bár ezek az alapelvek elsősorban a nemzeti e-kormányzati stratégiák megalkotásához kerültek meghatározásra, de nemzeti szintű érvényesítésükhöz a Kormány irányítása, felügyelete alá tartozó központi közigazgatási szervek saját, illetve az általuk készített ágazati stratégiákban történő megjelenítés is szükséges. Az Európa Tanács ajánlása szerint a nemzeti e-kormányzati stratégia:

- biztosítsa az inkluzív (bevonó, bekapcsoló), diszkrimináció-ellenes, széles alapokon nyugvó demokratikus folyamatok megvalósulását;
- építsen ki több platformon nyugvó felhasználó-központú kommunikációs és tranzakciós csatornákat;
- a stratégiai fontosságú döntések meghozatalába vonja be a felhasználót;
- törekedjen az állam, a gazdasági élet, valamint a civil társadalom szereplőinek folyamatos párbeszédén alapuló együttműködés kialakítására;
- legyen célja a hozzáférés, biztonság, integritás és interoperabilitás biztosítása;
- a technológia semlegesség biztosítása mellett vizsgálja a nyílt szabványok és a különböző szoftverek, a nyílt forráskódú megoldások használatának a lehetőségét is;
- törekednie kell a demokratikus folyamatok iránti állampolgári igény, bizalom fenntartására és megszilárdítására.

A tagállamok e-kormányzati stratégiáinak az e-demokrácia folyamatait is fel kell erősíteniük. Az állampolgári részvétel, a kormányzati átláthatóság, elszámoltathatóság, felelősségre vonhatóság és a társadalmi viták megjelenítése kulcsfontosságú elemmé válik a döntéshozatal folyamatában. Az Európa Tanács ajánlásának további fontos eleme, hogy folyamatos háttérkutatást és a legjobb gyakorlatok elterjesztését javasolja a tagállamok számára.

Az e-kormányzás lényege nem az új technológiák alkalmazásában, hanem a kormányzás demokratikusabb módjában rejlik. Ennek elérése érdekében az információs és kommunikációs technológiákat mind szélesebb körben kell alkalmazni a kormányzati struktúrában. Az irányelv fő fejezetei: az elektronikus demokrácia, a közigazgatás, kormányzati stratégiák és implementációjuk, valamint a szükséges társadalmi környezet.

---

[3] Az ajánlás eredeti szövege a http://www.coe.int/T/E/Com/press/News/2004/20041216_REC_CM.asp címen hozzáférhető. A dokumentum magyar nyelvű részletes ismertetése a jelen ajánlás mellékletében található.

[4] Az Európa Tanács ajánlása teljes mértékben összhangban áll a 2004-ben Athénban rendezett XIV. Információtechnológiai Világkongresszuson elfogadott záródokumentummal, amelyet Magyarország is aláírt. Az athéni nyilatkozat szövege a mellékletben található.

Az **e-demokrácia** megvalósítása érdekében az információs és kommunikációs technológiáknak a demokratikus folyamatok elősegítésének szolgálatában a következőkre kell figyelemmel lenniük:

- az állampolgárok bevonása a nemzeti, regionális és lokális szintű döntéshozatal folyamatába;
- a döntéshozatal során az átláthatóság, az intézmények működése során az elszámoltathatóság elvének érvényesítése;
- az állami intézmények növekvő felelősségvállalása;
- a társadalmi viták elősegítése és támogatása a döntéshozatal folyamata során.

Az információs és kommunikációs technológiák segítséget nyújtanak a hatékonyabb kommunikáció megteremtésében az állampolgárok és a közhivatalok között. Ezért fontos szempont az állampolgári véleménynyilvánítás – a választás, a népszavazás – elektronikus formáinak megteremtése, amely a döntéshozatal minden szintjén a tradicionális, hagyományos formákkal egyenrangúvá kell váljon. (Az ET Miniszterek Tanácsának 2004/11. számú ajánlásával összhangban).

Az **elektronikus közszolgáltatások** terén kiemelt feladat kell, hogy legyen:

- a közszolgáltatások hozzáférhetőségének a társadalom minél szélesebb körei számára történő biztosítása;
- az elektronikus közszolgáltatásoknak a felhasználók igénye szerinti kialakítása;
- a társadalmi, szociális kohézió erősítése.

Az Európa Tanács az információs és kommunikációs technológiák segítségével működtetett szolgáltatások és közvetített közérdekű információk kapcsán **az alábbi elvárásokat fogalmazza meg**:

- világosan és mindenki számára **egyértelműen kell meghatározni azoknak a szolgáltatásoknak és információknak a körét, melyek elektronikus formában is elérhetők**;
- **az elektronikus közszolgáltatásoknak** megjelenésükben, működésükben **a felhasználói igényeken kell alapulniuk;**
- az állampolgári bizalom megőrzése érdekében **az adatok naprakészségére**, **az információk hitelességére kell törekedni;**
- **törekedni kell a könnyű megérthetőségre**, az információk könnyű feldolgozhatóságára;
- az interoperabilitásnak, a harmonizációnak egyaránt ki kell terjednie a szolgáltatásokra és a különböző intézmények által megjelenített információkra;
- **törekedni kell a több csatornán (multiplatform) történő megjelenítésre, elérhetőségre**;
- az e-közszolgáltatások használata során felmerült problémák kiküszöbölésére **az elektronikus írástudás képességével rendelkező és nem rendelkező felhasználók számára egyaránt hathatós segítséget kell nyújtani.**

Az **e-kormányzati stratégiáknak** az alábbi **alapelveket** kell követniük:

- A költséghatékony és a gyakorlati szempontoknak is eleget tevő e-kormányzati szolgáltatásokat az információs és kommunikációs csatornákon keresztül is hozzáférhetővé kell tenni, az élhetőbb, kényelmesebb élet biztosítása érdekében;
- Az e-kormányzati szolgáltatásoknak hozzá kell járulniuk a digitális megosztottság megszüntetéséhez, hiszen a társadalom egyetlen csoportját sem zárhatják ki a használatból;
- Biztosítani kell a fogyatékossággal élők hozzáférését, ennek érdekében a szolgáltatások kialakítóinak figyelmét továbbra is fel kell hívni arra, hogy vegyék figyelembe a fogyatékkal élők elektronikus szolgáltatásokkal kapcsolatos elvárásait;
- **A stratégia feladata a felesleges bürokratikus és szabályozási korlátok lebontása, valamint az állampolgári ellenőrzés, számonkérés alapjainak lerakása**;
- Az e-kormányzati stratégiáknak meg kell határozniuk mekkora mértékű technológiai, financiális és humánerőforrást kívánnak allokálni az elektronikus közszolgáltatások fenntartásához és fejlesztéséhez. Egyaránt tartalmazniuk kell a rövid, közép és hosszú távú pénzügyi tervezést.
- Az e-kormányzati stratégiáknak **ösztönözniük kell a legjobb gyakorlatok elterjesztését**.

Az implementációt segítő alapelvek:

- Az e-kormányzati szolgáltatások fejlesztésének és implementációjának folyamata során kulcsfontosságú az értékelés, a felmerülő hibák kijavítása.
- **Valamennyi e-kormányzati fejlesztési terv részét kell képezze az alkalmazandó technológiára vonatkozó kockázatmegelőző és kockázatmenedzsment stratégia. Az illegális rendszerbehatolások ugyanis alkalmasak az állampolgári bizalom és a demokratikus folyamatok megingatására**.
- A magánélet, **a személyes adatok védelmének tagállami szabályozását harmonizálni kell a nemzetközi szervezetek e témakörben lefektetett irányelveivel** (pl. Convention for the Protection of Individuals, valamint az Automatic Processing of Personal data, ETS no. 108).
- Az e-kormányzati stratégiáknak rögzíteniük kell, hogy a közigazgatásnak egyik kiemelt feladata **az online szolgáltatások társadalmi népszerűsítése**.
- Az e-kormányzati alkalmazások során **használt hitelesítési eljárásnak összhangban kell lennie a megkívánt bizalom és biztonság szintjével**.
- Az e-kormányzati szolgáltatások biztonsági rendszerének **biztosítania kell a személyes adatok védelmét, valamint a megbízhatóságot és a biztonságot**.

Az e-kormányzati stratégiák implementációjához szükséges társadalmi környezet

- Az e-kormányzati stratégiák sikeres megvalósítása elképzelhetetlen a társadalom elektronikus írástudásának fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás elősegítése nélkül. **A média szerepe a népszerűsítés és ösztönzés tekintetében lehet különösen fontos**.
- **A közhivatalnokok és választott tisztségviselők számára továbbképzést kell tartani**, hogy megismerjék az elektronikus szolgáltatások működési módját.
- Létre kell hozni a **szolgáltatásokhoz való hozzáférés közösségi pontjait**.

III. Az informatikai stratégia készítés általános alapelvei

Az informatikai stratégiák kidolgozása során elsősorban a Kormányprogram, az ágazat, illetve a kormányzati szerv általános stratégiájának kiszolgálására, alátámasztására a közigazgatási folyamatok informatikai megoldásokkal támogatott korszerűsítésére kell a hangsúlyt fektetni. Ennek keretében **a korábbi technikai szemlélettel szemben a tartalmi, tudás alapú megközelítést kell előtérbe helyezni**.

Az informatikai stratégia elkészítését megelőzően végre kell hajtani a minisztérium/ágazat **belső és külső információs folyamatainak feltérképezését**, és ki kell alakítani az intézmény általános működésével kapcsolatos vízióját.

Az informatikai eszközökkel való ellátottság a kormányzati intézményekben az utóbbi 10 évben jelentős mértékben javult, és ma már kevés olyan kormányzati intézmény van, ahol a technikai ellátottság biztosítása képezné a stratégia központi elemét. Az ügyintézők számítógéppel történő ellátása, valamint az intézményen belüli számítógép-hálózatok kialakítása ennek megfelelően ma már nem tartozhat a stratégiai célok közé.

Az informatika jelenlegi fejlettségi szintjén a **kiemelt stratégiai célok** közé az országos hálózatok kialakítása, ezen belül is elsősorban az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózathoz (EKG) történő kapcsolódás, az állampolgároknak, vállalkozásoknak és a civil szféra képviselőinek nyújtott szolgáltatások kiszélesítése és több csatornán történő elérhetősége, valamint az ezeket kiszolgáló háttérrendszerek fejlesztése tartozik.

Az informatikai stratégiai célkitűzések meghatározásakor arra kell törekedni, hogy azok ne szervezeti egységekhez, hanem tevékenységekhez, funkciókhoz kötődjenek. A stratégiában kiemelt prioritást kell kapniuk azoknak a feladatoknak, amelyek a kormányprogram, az e-kormányzat stratégia, illetve az intézményi célkitűzések megvalósítása érdekében szükségesek.

Az informatikai stratégiát az intézmény általános stratégiájában megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban kell kialakítani. Ennek keretében az informatikai stratégia összefoglalja a társadalmi, kormányzati, ágazati és intézményi célkitűzések megvalósítását szolgáló informatikai elképzeléseket, célkitűzéseket, és program, valamint projekt szinten definiálja a célok eléréséhez szükséges kiemelt prioritású, konkrét és mérhető lépéseket.

Az informatikai stratégia, mint az ágazati, illetve intézményi stratégiát támogató, azok célkitűzéseinek megvalósulásához hozzájáruló rész-stratégia, szerves része az adott szervezet működésének, illetve a szervezeti működés korszerűsítésével összefüggő elképzeléseknek. Ezért főbb pontjait: a fókuszterületeket, a célokat és a kiemelt feladatokat – a szervezet átláthatóságának elvét figyelembe véve – az interneten keresztül nyilvánosságra kell hozni.

Az informatikai stratégiában egységesen kell kezelni a kormányprogramhoz, az ágazati információs politikához, az ágazati közigazgatási/funkcionális informatikai stratégiához, valamint az intézménynek (hivatal) a technológiai értelemben vett belső informatikai stratégiájához kapcsolódó kérdéseket.

A kormányprogramból eredő feladatok vertikálisan vagy horizontálisan érinthetik az informatikai stratégiai elemeket. A **vertikális elemek** – nagy valószínűséggel – megjelennek a komplex ágazati stratégiában, így azok beillesztése az ágazati informatikai stratégiába

természetes és kötelező. A **horizontális feladatok** az ágazat alaprendeltetéséhez szorosan nem tartozó, de a kormányzat egészének működését befolyásoló olyan fejlesztések, amelyek az e-kormányzat stratégiában kerülnek megfogalmazásra. E feladatok megvalósításában minden érintett kormányzati szerv informatikai szervezeti egységének részt kell vállalnia.

Az ágazatnak a társadalmi folyamatokra vonatkozó stratégiájához kapcsolódóan az informatikai stratégiának támogatnia kell az információs-politikai vetületű kérdések kezelését, valamint az informatikai eszközök nyújtotta lehetőségek feltárásával segítenie kell az államigazgatás és a társadalom közötti információáramlást, kommunikációt és kapcsolattartást – hozzá kell járulnia az ügyfélközpontú szolgáltató állam megvalósulásához.

Az intézmények belső működését támogató **háttérrendszereknek** az alábbi feladatokat kell ellátnia:

- támogassa az ügyfelek számára nyújtandó elektronikus szolgáltatásokat, biztosítva az ezekhez szükséges adatbázisok, háttér-információk elérését;
- a tudásbázison alapuló belső informatikai rendszer járuljon hozzá a vezetői munka színvonalának és hatékonyságának emeléséhez.

A vezetéshez szükséges információk a hierarchikus, illetve a jogosultságnak megfelelő szintű elérés révén az elemi adatoktól az összegzett, generált információkig minden vezetési szintnek a számára szükséges mértékű adatokat biztosítják.

Az informatikai stratégiát – figyelembe véve az informatika területén végbemenő gyors fejlődést – középtávon, kb. 3 éves időhorizontot alapul véve javasolt elkészíteni. A stratégia megvalósítását több tényező (a rendelkezésre álló erőforrások, a technika fejlődése, a szervezeti struktúra esetleges változásai , infrastrukturális változások stb.) befolyásolja, ezért **a stratégia évenkénti felülvizsgálata és gördülő tervezése szükséges**.

A **stratégia felülvizsgálata** során értékelni szükséges a folyamatban levő projektek helyzetét, az elmaradt projektek esetén elemezni szükséges az elmaradás okát, illetve jelezni kell, hogy a projekt véglegesen lekerült-e a napirendről vagy csak indítása lett az előzetesen tervezettől későbbre halasztva. Külön be kell mutatni az újonnan jelentkező projekteket, azok indításának okát és indokát, és illeszkedésüket a stratégia többi projektjéhez, valamint a kormányzati projektekhez.

Új stratégia kidolgozására, vagy nagyobb mértékű átdolgozására abban az esetben van szükség, ha:

- a korábbi informatikai stratégia célkitűzései megvalósultak,
- új kormányprogram és/vagy ágazati stratégia került kialakításra,
- olyan mértékű szervezeti, működésbeli változások zajlottak le az intézményen belül, amelyek a funkcionális területek működését alapvetően érintették.

Az informatikai stratégia elkészítéséhez az ágazat egészének működését és stratégiáját ismerő olyan személy(ek) irányítására van szükség, aki a meglévő stratégiai szemléletmódja mellett ismeri az információtechnológia lehetőségeit, és az informatikai fejlődési trendeket. A fő irányok meghatározását követően a rendszerszintű informatikai ismeretekkel rendelkező szakértői csoport feladata megfelelő minőségben kimunkálni a konkrét programok és projektek tartalmát. E munkához sokszor indokolt a külső szakértők segítsége és támogatása.

A 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet alapján „az érintett szervek a Kormány által elfogadott nemzeti és ágazati információs társadalom stratégiákban foglaltak szerint szervezeti informatikai stratégia meghatározására és annak éves felülvizsgálatára, valamint éves informatikai terv és informatikai beszerzési terv készítésére kötelesek”. Az informatikai stratégia elkészítéséért a 1054/2004. (VI. 3.) Korm. határozat szerinti felelősségi és hatáskör figyelembe vételével a miniszter által kijelölt – az ágazati szintű informatika kialakításáért és végrehajtásáért felelős – informatikai vezető a felelős. **Az ágazati informatikai stratégiát** – a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízott egyetértését követően – **miniszteri szinten kell jóváhagyni és miniszteri utasításként kell kiadni**. A minisztériumi szintű informatikai stratégiát a közigazgatási államtitkár, az országos hatáskörű központi államigazgatási szervek, valamint egyéb intézmények stratégiáját a felügyeletet ellátó szerv illetékes vezetőjének ellenjegyzése mellett az intézmény vezetője hagyja jóvá.

IV. Az informatikai stratégia készítés folyamata

A stratégiakészítés folyamata 4 fázisra bontható:

1. A külső és belső környezettel kapcsolatos információk és dokumentumok összegyűjtése, tanulmányozása, a következtetések levonása;
2. Helyzetmeghatározás („Hol vagyunk most?”);
3. Célkijelölés („Hová akarunk eljutni?”);
4. A stratégia kidolgozása („Hogyan jutunk el oda?”).

IV. 1. A külső és belső környezettel kapcsolatos információk és dokumentumok összegyűjtése, tanulmányozása, a következtetések levonása

Az összegyűjtendő információk és dokumentumok:

Hierarchikus dokumentumok:

- Kormányprogram
- Ágazati stratégia
- Szervezeti (minisztériumi, intézményi) általános stratégia
- Statútum, vonatkozó jogszabályok, rendeletek, utasítások

Horizontális dokumentumok:

- Magyar Információs Társadalom Stratégia
- E-kormányzat Stratégia
- Biztonsági stratégiák (nemzeti, ágazati, intézményi)
- Kommunikációs stratégia

Hierarchikus és horizontális elemeket egyaránt hordozó dokumentumok, információk:

- EU és NATO dokumentumok (irányelvek, ajánlások, szabványok stb.)
- Nemzetközi szervezetek, nemzetközi egyezmények, ajánlások dokumentumai
- Korábbi informatikai stratégia
- A működő rendszerekre, alkalmazásokra, architektúrákra vonatkozó információk
- A folyamatban levő fejlesztésekre vonatkozó információk

IV. 2. Helyzetmeghatározás („Hol vagyunk most?”)

A feladat annak vizsgálata, hogy az ágazat/intézmény küldetését, vízióját, stratégiáját figyelembe véve hol áll most a szervezet informatikai rendszereinek fejlettsége, mennyiben tudja támogatni az ágazat/intézmény céljainak elérését. Az informatikai rendszer akkor tölti be szerepét, ha az ügyfeleknek nyújtott közszolgáltatásokhoz, valamint a döntés-előkészítéshez, a döntéshozatalhoz időben, pontos és megfelelően szelektált információkat szolgáltat.

A **helyzetmeghatározás** lényegét tekintve **a rendelkezésre álló erőforrások és képességek elemzése**.

Az **erőforrások** vizsgálatánál figyelembe kell venni a **tárgyi- a humán-, szervezeti és pénzügyi** erőforrásokat. Az elemzés eredményeként rá kell mutatni, hogy a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyan vannak-e kihasználva, hol találhatók rejtett tartalékok. Az elemzés eredménye alapján határozhatók meg azok a területek, ahol a stratégia végrehajtása során a rendelkezésre álló erőforrások kiegészítése szükséges a stratégia megvalósításához.

Az erőforrások számba vétele és bemutatása egyszerű leltár, illetve más összesített kimutatás révén lehetséges. A stratégia „törzs" részében csak az elemzések eredményeinek ismertetése szükséges, az elemzések alapját képező leltárak, kimutatások, listák stb. a stratégia mellékleteként csatolandók.

A **tárgyi erőforrások** közé tartoznak többek között a felhasználói, valamint szerver számítógépek és a rajtuk futó operációs rendszerek, a perifériáik, a hálózati eszközök, a „gyári" és ún. „segéd" vagy kiegészítő szoftverek, az alkalmazások, az adatbázisok stb.

A **humán erőforrások** között kell feltüntetni az informatikai munkatársak számát, és az általuk ellátott feladatok jellegét (pl. rendszergazda, adatbázis adminisztrátor, programfejlesztő stb.

A **szervezeti erőforrás** bemutatása a szervezet struktúra-ábrájával, illetve – nagyobb informatikai szervezet esetén – emellett az informatikai szervezet felépítését bemutató ábrával lehetséges. A szervezeti erőforrás bemutatása során ismertetni kell az informatikai szervezet (illetve annak vezetőjének) felelősségi és hatáskörét.

A **pénzügyi erőforrások** bemutatásánál ismertetni kell a különböző forrásokból (költségvetés, pályázat stb.) rendelkezésre álló, vagy tervezett források címét, mértékét és felhasználásuk lehetséges módját (célhoz kötött, szabadon felhasználható stb.)

Képesség alatt valamely rendelkezésre álló erőforrás-csoport alkalmasságát értjük egy meghatározott feladat vagy cselekvés integrált módon történő elvégzésére. A képességek a funkcionális területek kiszolgálása szempontjából közelíthetők meg: mennyiben biztosítja az informatikai rendszer a szervezet igényeinek kielégítését, illetve a meglévő rendszer alkalmas lenne-e további igények kielégítésére, amennyiben azok az egyes szervezeti elemek részéről felmerülnének. A gyakorlatban nem ritka jelenség, hogy a kormányzati intézmények informatikai rendszere a szervezeti elemek által igényelteknél több feladat ellátására is képes lenne, amelyek azonban nem igénylik, vagy nem ismerik a potenciálisan rendelkezésre álló lehetőségeket.

A képességet, az informatikai szervezet rugalmas alkalmazkodási lehetőségét a felmerülő igényekhez alapvetően befolyásolja a rendelkezésre álló **pénzügyi erőforrások** mértéke és hatékony, célirányos felhasználása. A nagyobb költségvetési keretekkel rendelkező, illetve azokkal szabadabban gazdálkodó informatikai szervezetek rugalmasabban tudnak alkalmazkodni a váratlanul jelentkező vagy a korábbi tervtől eltérő igényekhez.

A rendelkezésre álló humán erőforrás szakmai összetétele, létszáma és színvonala ugyancsak meghatározó tényezője az informatikai képességnek. E képességet befolyásoló tényezők: az informatikai szervezet helye és súlya a szervezeti struktúrában; az ellátandó feladatokhoz szükséges létszámhoz viszonyított rendelkezésre álló létszám, illetve az informatikai munkatársak végzettsége, képzettsége, szakmai tapasztalata és gyakorlata. A szakmai gyakorlat az informatikai területen sok esetben helyettesíteni képes a magasabb

képzettséget, különösen ha a gyakorlathoz az egyes részterületekre vonatkozó speciális szakmai továbbképzések kapcsolódnak.

IV. 3. Célkijelölés („Hová akarunk eljutni?”)

Annak meghatározása, hogy a jelenlegi helyzethez képest – a középtávú időhorizont figyelembe vételével – milyen elvárások, változások fogalmazhatók meg az informatikai fejlesztések területén a célok elérése érdekében.

Az informatikai stratégia fókuszpontjai a „magasabb szintű” stratégiák (Kormányprogram, ágazati, minisztériumi, intézményi) által kiemeltként meghatározott azon területek, amelyek az informatika eszközeivel támogathatók.

Az intézményi, ágazati és kormányzati szintű informatikai stratégia fókuszpontjai a kormányzati munka aktuális kérdéseihez szorosan kapcsolódnak, de nem hagyhatók figyelmen kívül azok a technikai, technológiai lehetőségek sem, amelyek befolyással lehetnek a fókuszterületek kijelölésére. A fókuszpontok meghatározásánál figyelembe veendők az adott ágazat/intézmény speciális igényei, a nemzetközi kötelezettségek, valamint az informatikában érzékelhető különböző trendek, előrejelzések.

A fókuszba állított területekből vezethetők le a stratégia céljai, és a célok alapján határozhatók meg a fő prioritások, a kiemelt feladatok, valamint a feladatok megvalósítását biztosító projektek.

Tekintettel a fókuszterületek kijelölésének a kormányzat, az ágazat és az intézmény aktuális stratégiájához való kapcsolódására, ezek nem általános érvényűek, és akár már rövidebb távon – a stratégia életciklusa közben történő felülvizsgálatok során – változhatnak. Ezért különösen a stratégia felülvizsgálata, illetve új stratégia készítése során alapvető fontosságú a fókuszterületek helyes meghatározása.

A fókuszterületek megváltozása befolyásolhatja a korábban már megállapított prioritási sorrendet is, amely hatással lehet a tervezett költségvetésre és erőforrás igényekre.

A fókuszba állított területekhez kapcsolódóan már informatikai szempontból határozhatók meg a fő célok és prioritások. A fő célok ismeretében meghatározhatók a konkrét célok és cselekvési programok, amelyek alapján részletesen megfogalmazható a „Hová akarunk eljutni?” kérdésre adandó válasz.

A célkijelölés szakaszának fontos tartalmi eleme a **jövőkép felvázolása**. A jövőkép részletesen bemutatja azt az állapotot, amelyet a célok megvalósulásával elérhetünk.

IV. 4. A stratégia kidolgozása („Hogyan jutunk el oda?”)

A konkrét programok, projektek prioritási sorba rendezett definiálásával meghatározásra kerülnek azok a lépések, amelyek a célok eléréséhez vezetnek.

A fő célokhoz kapcsolódóan határozhatók meg az átfogó programok, amelyek önálló vagy egymással összefüggő projektek révén valósulnak meg. A prioritások, valamint az egyes projektek egymásra épülésének figyelembe vételével határozható meg az egyes projektek végrehajtásának sorrendje. Az egyes projektek megvalósításához szükséges – előzetesen kalkulált – költségek, valamint az előre láthatóan bevonható más erőforrások ismeretében közelítően meghatározható a stratégia megvalósításának költségigénye.

Az előre láthatólag rendelkezésre álló, illetve tervezett költségvetési és más erőforrások (például pályázati támogatások) ismeretében pontosabban határozható meg a stratégia időhorizontja. Rögzített stratégiai időhorizont (például 3 év) esetén – a várható pénzügyi források ismeretében – meghúzható az a „vonal”, amely alatt a projektek megvalósulása az adott időtávon belül nem biztosított. A „vonal” alatti, valamint a vonal fölötti néhány projekt esetében rá kell mutatni, hogy a projekt elmaradása milyen következményeket von maga után. Ebben a szakaszban – az elmaradás következményeit figyelembe véve – lehetőség van a prioritási sor módosítására, átrendezésére.

A stratégiai tervezés folyamatának fontos szakasza az egyes projektek tartalmával és megvalósításának módjával kapcsolatos követelmények meghatározása. Ennek során a stratégiát készítőknek együtt kell működniük az érintett terület vezetőivel és munkatársaival.

A **követelmények meghatározása** során az alábbi **technikák** nyújthatnak segítséget:

- **Interjúk**
  A stratégia-készítés kezdeti szakaszában a szervezet szakmai és funkcionális vezetőivel készített interjúk célja a szervezet munkájának, főbb folyamatainak megismerése, valamint a felmerülő kérdések tisztázása. A munka során célszerű minden, a területért felelős minisztériumi főosztályvezetőt, valamint magasabb beosztású vezetőt felkeresni. Célszerű megismerkedni az e-kormányzati fejlesztéseket irányító szervezet vezetőinek véleményével, álláspontjával, illetve a tervezett, de még nem közzétett – e-kormányzati fejlesztési elképzelésekkel.

- **Kérdőíves felmérések**
  Ha széles körben azonos kérdésekre kívánnak a stratégia készítői választ kapni, akkor a kérdőíves felmérés javasolt. A kérdőíves felmérés esetén körültekintően kell a kérdéseket összeállítani, hogy a későbbiek során már ne kelljen újabb információkat beszerezni a megkérdezettektől. Ugyancsak fontos szempont a kérdőíveken szereplő kérdések feldolgozhatóságára való figyelés, különösen akkor, ha a kérdőív sok kérdésből áll, vagy sok szervezet számára kerül kitöltésre. A feldolgozhatóságot javítja, ha a kérdések úgy vannak megfogalmazva, hogy azok számítógépes úton összesíthetők és elemezhetők.

- **Munkamegbeszélések**
  A stratégia kidolgozásában résztvevő vezetők és munkatársak számára a stratégia kidolgozásának ideje alatt célszerű rendszeresen és folyamatosan tájékoztatni egymást. E munkamegbeszélések alkalmasak a különböző alternatívák elemzésére, a különböző részterületeket kimunkálók elképzeléseinek összehangolására.

- **Kutatások, felmérések, tanulmányok**
  A követelmények meghatározása során figyelembe veendők mindazok a kutatási eredmények, amelyek az adott ágazatra vonatkozóan, vagy az informatika valamely –

az alapműködést támogató – speciális területéhez kapcsolódóan meghatározó lehet az informatikai stratégia kialakítása során.

A stratégiai célok pontosabb meghatározása, „hangolása” során nagyon fontosak az ágazat/intézmény működésének egészével vagy annak valamely részével, illetve szolgáltatásával kapcsolatos felmérések eredményei. A szolgáltatásoknak az állampolgárok és vállalkozások igényeinek megfelelő kialakítása során elsőrendű fontosságú az igények felmérése, és a felmérés eredményeinek a stratégiakészítés során történő felhasználása.

A tanulmányok – a kutatási eredmények, és a felmérések eredményei, valamint tapasztalatai – a stratégia kialakításához és gyakorlati megvalósításához szolgáltatnak elemzéseket, háttérinformációkat, és céljuk szerint tesznek konkrét javaslatokat a stratégiai célok, irányok kijelölésére, vagy valamely program, vagy projekt megvalósítására vonatkozóan.

V. Az informatikai stratégiai dokumentum struktúrája

A fejezetben ismertetésre kerülnek az informatikai stratégiai dokumentum részletes felépítésére, az egyes fejezetek, alfejezetek főbb tartalmi elemeire vonatkozó elvárások.

V. 1. Vezetői összefoglaló

A vezetői összefoglaló célja, hogy rövid, tömör összegzést adjon az informatikai stratégiai dokumentum tartalmáról a vezetők számára. Az összefoglalónak tartalmaznia kell minden súlyponti elemet, fontosabb információt.

Az összefoglaló elkészítésekor törekedni kell a könnyen értelmezhető megfogalmazások használatára, és kerülni kell a speciális informatikai szakkifejezések és rövidítések alkalmazását. **A vezetői összefoglalót úgy kell elkészíteni, hogy az a stratégia elfogadásának döntés-előkészítő dokumentumaként is felhasználható legyen**.

A vezetői összefoglalónak a következő főbb pontokat kell tartalmaznia:

- Az informatikai stratégiai dokumentum célja, szemléletmódja;
- A társadalom, az ágazat, az intézmény és az informatika kapcsolata (kapcsolódás a magasabb szintű stratégiákhoz);
- Az informatika (az adott intézményen, szervezeten belüli) jelenlegi helyzetének rövid bemutatása;
- Az elérendő jövőbeni helyzet meghatározása (jövőkép)
- A végrehajtás során használt módszertan bemutatása
- A tervezett programok, projektek ismertetése, rövid bemutatása
- A tervezett programok, projektek hozzávetőleges forrásigénye, a tervezhető források megjelölésével
- A visszacsatolás, a monitoring és a változások követésének módszerei.

V. 2. A bevezetés

A bevezetésben röviden össze kell foglalni az informatikai stratégia kialakításának hátterét:

- Az informatikai stratégiai dokumentum céljának bemutatása
- Az informatikai stratégia hatóköre (az érintett szervezetek, csoportok felsorolása, akár szervezeti ábrákkal szemléltetve)
- A kialakítás során figyelembe vett jogszabályok, utasítások, stratégiák, valamint programok (kormányprogram, EU, NATO, egyéb nemzetközi szervek dokumentumai és programjai, az e-kormányzati és egyéb kapcsolódó stratégiák) felsorolása

- A dokumentumok egyeztetésében, illetve elkészítésében részt vett szervezetek, csoportok ismertetése
- A stratégia érvényességének tervezett időtartama
- A stratégia kidolgozásában részt vett főbb szervezetek és személyek

V. 3. Az intézmény víziója

Az informatikai stratégia elkészítésének fontos előfeltétele, hogy az intézmény, ágazat jól megfogalmazott vízióval, általános jövőbeli célkitűzésekkel (küldetéssel) rendelkezzen. Ennek hiányában az informatikai stratégiába öncélú, technokrata elemek kerülhetnek, amelyek sok esetben nem segítik, hanem esetlegesen hátráltatják az intézményi vezetők elképzeléseinek megvalósítását. Ennek kiküszöbölése érdekében az intézményre vonatkozó statútumokat, illetve a minisztériumi főosztályvezetőkkel és magasabb szintű vezetőkkel folytatott interjúkból származó információkat kell kiindulási alapnak tekinteni.

Az informatikai stratégiát készítőknek az intézmény víziójából, küldetéséből kiindulva, az interjúk során elhangzott információk felhasználásával kell **definiálni az informatikai stratégiai célkitűzéseket**, illetve azt, hogy az ágazati/intézményi célok elérése hogyan és milyen módon támogatható az informatikai eszközökkel. Különösen fontos annak átgondolása, hogy az informatika milyen új, speciális eszközökkel tudja támogatni az intézmény ügyfélkapcsolati rendszerét, milyen támogatást tud adni az ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások bevezetése, fejlesztése során.

Ahhoz, hogy reális célok kerüljenek meghatározásra, **ismerni kell az intézménnyel szemben támasztott külső elvárásokat, illetve a belső működésből eredő követelményeket**. Ehhez fel kell térképezni a szervezet információigényét, információs csatornáit és kapcsolatait.

Definiálni kell a konkrét célkitűzéseket az intézmény jövőbeli működésével kapcsolatban. Ehhez javasolt az intézmény jövőre vonatkozó információs és működési modelljének elkészítése.

A **nemzetközi trendek** közül azoknak az ismertetése szükséges, amelyek hatást gyakorolhatnak az ágazat, illetve az intézmény működésére, és ezen belül az informatikára. Az intézményeknek tájékozottaknak kell lenniük, és naprakész információkkal kell rendelkezniük az EU-hoz, a NATO-hoz, vagy egyéb nemzetközi szervezetekhez való csatlakozásból, illetve a megkötött nemzetközi szerződésekből, egyezményekből stb. adódó feladatokat illetően, valamint ezen feladatok informatikai támogatottságának szükségességéről és mértékéről.

Definiálni kell azokat a kulcsterületeket és folyamatokat, amelyek informatikai támogatást igényelnek, illetve **meg kell fogalmazni azokat a követelményeket és elvárásokat, amelyeket az intézmény az informatikával szemben a jövőben támaszt**.

V. 4. A jelenlegi informatikai helyzet bemutatása

A fejezetben be kell mutatni, és vizsgálni kell az informatika jelenlegi helyzetét, helyét, szerepét és működését az ágazaton/intézményen belül. A fejezetben ismertetni és elemezni kell azokat a területeket, főbb folyamatokat, amelyek jelenleg informatikával támogatottak.

Az elemzés során a következő területekre indokolt fókuszálni:

- Az intézményen belüli információs folyamatok;
- Az ágazaton belüli információs folyamatok;
- Más ágazatokhoz kapcsolódó információs folyamatok;
- Az intézmény/ágazat és az állampolgárok vagy vállalkozások közötti információs folyamatok, szolgáltatások.

Ebben a fejezetben kell bemutatni az intézmény/ágazat információs adatvagyonát. Az **adatvagyon bemutatása** során ismertetni kell a közigazgatási ügyintézéshez kapcsolódó szolgáltatásokat és folyamatokat támogató adatbázisokat és azok adattartalmát. Meg kell határozni az intézmény/ágazat információszolgáltatási kötelezettségeit, valamint információgyűjtési szükségleteit.

A fejezetben kell bemutatni az informatikai szervezet szerepét, felépítését, valamint az intézményben, illetve ágazatban elfoglalt helyét (szervezeti térkép formájában), és elismertségét. Áttekintést kell adni az informatikával foglalkozó munkatársak létszámáról, képzettségéről és felkészültségéről, valamint az intézmény informatikai oktatási rendszeréről (forma, gyakoriság).

Ismertetni kell a jelenlegi informatikai vezetés irányelveit, ennek keretében át kell tekinteni, hogy

- milyen önállósági fokkal és hatáskörrel rendelkezik az informatikai vezető?
- milyen beszámolási kötelezettsége van az informatikai vezetőnek, és kinek tartozik jelentési kötelezettséggel?
- milyen a döntéshozatali, koordinálási és ellenőrzési mechanizmus az informatikai szervezeten belül?

Ismertetni kell, hogy az ágazat illetve az intézmény rendelkezik-e belső üzemeltetési és biztonsági szabályzattal, és milyen érvényben levő egyéb – informatikára vonatkozó – belső szabályzat, utasítás vonatkozik még rájuk.

Rövid összefoglalást kell adni a meglévő infrastruktúráról, az alkalmazott technológiákról, szabványokról, illetve a főbb hálózati és hardver elemekről, architektúráról, illetve az alapszoftverekről (pl. hálózati operációs rendszerek). Ismertetni kell az egyes infrastruktúra elemek korszerűségi szintjét (pl. korszerű, elavult, fejlesztendő).

A hatékonyság, a használhatóság és a megelégedettség szempontjából vizsgálni és ismertetni szükséges a jelentősebb alkalmazói rendszereket és irodai alkalmazásokat, valamint

az általuk támogatott főbb folyamatokat. **Kiemelten kell vizsgálni és értékelni az állampolgári ügyintézéshez közvetlenül kapcsolódó rendszerek helyzetét**. Ki kell térni az egyes rendszerek által kiszolgált felhasználói kör nagyságára.

Ki kell térni a rendszerelemek és alkalmazások elavultságára, rugalmasságára, várható élettartamára, illetve a támogatottságra vonatkozó megállapításokra, és összegezni kell, hogy mely rendszerek, alkalmazások lecserélése, kiváltása vagy továbbfejlesztése szükséges. Ki kell térni a jelenlegi alkalmazások egymásra gyakorolt hatásának vizsgálatára.

Fel kell sorolni, hogy az egyes funkcionális területek milyen informatikai rendszerekkel támogatottak, és a meglévő informatikai infrastruktúra mennyiben tudja támogatni a jövőbeli célok megfogalmazását.

A rendszerekről készített leltárakat, valamint hosszabb elemzéseket javasolt mellékletben ismertetni.

A **biztonsági helyzetelemzés** során meg kell vizsgálni, hogy a szervezet rendelkezik-e informatikai üzemeltetési és biztonsági szabályzattal. Amennyiben nem, ki kell térni arra, hogy a szervezet hogyan, milyen keretek között kezeli a kérdéses területet. Be kell mutatni a követett biztonsági alapelveket. Az informatikai stratégia fontos részeként kell kezelni az informatikai biztonsági stratégiai elvek megfogalmazását, és az ezekhez kapcsolódó feladatok, projektek meghatározását.

Kiemelten kell foglalkozni az informatikai biztonságot érintő „új kihívások” (terrortámadás az informatikai rendszer ellen, hackelés, adatmanipuláció stb.) **megoldásának stratégiai kérdéseivel.**

Meg kell vizsgálni a már folyamatban levő informatikai fejlesztéseket és projekteket az intézményi célokkal való megfelelés, azok státusza, időarányos eredményeik, a szükséges erőforrások rendelkezésre állása tükrében. A párhuzamosságok elkerülése érdekében elemezni kell a projektek indokoltságát.

Ismertetni kell, hogy az ágazat/intézmény költségvetésében hol és milyen formában jelentkeznek az informatikához kapcsolódó költségelemek. Ennek során a következőkre kell kitérni:

- Van-e az informatikának külön költségvetési sora az intézményi költségvetésben?
- Milyen egyéb lehetőségek állnak rendelkezésre a pénzügyi forrás tekintetében?
- A rendelkezésre álló költségvetési keret milyen mértékben fedezi a felmerülő informatikai költségeket?
- Milyen a költségek jóváhagyási és ellenőrzési mechanizmusa?
- Van-e informatikai költségmonitorozás?

Ezzel párhuzamosan elemezni kell az informatikai költségeket (pl. beruházások, fejlesztések, karbantartási, üzemeltetési költségek, licensz díjak stb.), valamint azok struktúráját.

A jelenlegi helyzet vizsgálatának lezárásaként össze kell foglalni az informatikai területen felmerült megoldatlan problémákat. Javasolt az erősségek, gyengeségek, lehetőségek, illetve veszélyforrások felmérése (SWOT analízis), és meg kell határozni, hogy mely területeken szükséges más tárcák, egyéb szervezetek bevonása.

A problémákra vonatkozó főbb megállapításokat javasolt röviden táblázatos formában összegezni, amely a következőket tartalmazza:

- a probléma leírása;
- a probléma felmerülésének helye, terjedelme;
- a probléma felmerülésének valószínűsége és esetleges bekövetkezésének hatása;
- javaslat a probléma megoldására (a probléma elháríthatóságának esélye).

V. 5. A jövőbeni informatikai elképzelések (jövőkép)

A jelenlegi helyzet ismeretében ebben a fejezetben azt kell bemutatni, hogy a stratégiában meghatározott célok eléréséhez a meglévő informatikának milyen irányba kell fejlődnie.

A jövőkép felvázolása során azt az állapotot kell bemutatni, amelyet a stratégiában szereplő feladatok megvalósítása után a szervezet elérni kíván. A jövőkép az előzetesen meghatározott célok figyelembe vételével írja le azt az állapotot, amely a célok elérését biztosító feladatok maradéktalan megvalósítása esetén az ágazatot/intézményt jellemzik.

V. 6. A jövőkép elérésének biztosítása

V. 6.1. A jelenlegi állapot továbbfejlesztése

A fejezet első részében azokat a súlypontokat (infrastrukturális elemek, alkalmazások) kell részletezni, ahol a jövőben a jelenlegihez képest változtatásokra van szükség. Át kell tekinteni, és be kell mutatni, hogy az infrastruktúra elemeinek cseréje, fejlesztése, selejtezése stb. szükséges-e, és ha igen, akkor indokolni kell annak okát.

Át kell tekinteni, hogy a jelenlegi alkalmazások igényelnek-e valamilyen továbbfejlesztést, licenszváltást, tárterület bővítést stb.

Össze kell foglalni, hogy a jövőbeni célok eléréséhez az informatikai biztonsággal szemben milyen új vagy bővített elvárások fogalmazódnak meg.

A stratégiában tervezett jövőbeni állapot elérése esetén szükséges-e az informatikai szervezet változtatása, a meglévő létszám, illetve szervezeti struktúra alkalmas-e a stratégiában megfogalmazott célok elérésére, illetve a rendszerek és alkalmazások üzemeltetésére.

Vizsgálni kell, hogy a meglévő intézményi költségvetési szerkezet megváltoztatására lehetőség van-e, hogy az informatikai fejlesztésekhez szükséges összegek biztosíthatóak legyenek. Meg kell vizsgálni az informatikai költségcsökkentés, a források hatékonyabb felhasználásának lehetőségét, és fel kell tárni azokat a megoldásokat, amelyek révén költségmegtakarítás érhető el.

Vizsgálni kell a folyamatban levő projektek ütem szerinti haladását, készültségi fokát, és azt, hogy az – esetlegesen – megváltozott stratégiai célok nem tesznek-e szükségessé módosításokat a projekt folytatásában. A folyamatban levő projektekről a jelen ajánlás 2. számú melléklete szerinti összefoglaló táblázatot kell elkészíteni.

V. 6.2. Új fejlesztések, projektek

Ebben a fejezetben prioritási sorrendben kell bemutatni azokat a fejlesztéseket, amelyek a jövőkép elérése érdekében szükségesek. Az informatikai vonatkozású projektek nem feltétlenül jelentik azt, hogy a projektek végrehajtása, lebonyolítása is az informatikai szervezet feladata és felelőssége, azokba minden esetben be kell vonni az érintett területeket.

Az egyes projekteket definiálni kell, majd a prioritási rangsor figyelembe vételével egy összefoglaló táblázatot kell készíteni róluk (lásd 3. sz. melléklet). Meg kell jelölni azokat, amelyek elindítása mindenképpen szükséges.

Kiemelten kell kezelni, és az intézményen/ágazaton belüli projektektől elkülönítetten kell bemutatni a más ágazatokat/tárcákat érintő, illetve az e-kormányzati fejlesztésekhez kapcsolódó projekteket.

Definiálni kell az indítandó projektek célját, hatókörét, és indoklást kell adni minden egyes projekt szükségességéről. Fel kell sorolni, hogy a projekt milyen területekre gyakorol hatást. Ki kell térni arra, hogy a projekt más ágazatokat érint-e és igényel-e ágazatok közötti egyeztetést, együttműködést.

Nevesíteni kell a projekt sikeres lebonyolításáért felelős legfelső szintű támogatót (projektszponzor). Meg kell nevezni a felelős szervezeti egység vezetőjét, aki a projekt operatív lebonyolításáért felel (projektfelelős, projektgazda).

Fel kell mérni, hogy az adott projektnek milyen előfeltételei vannak, amelyek nélkül a megvalósítás nem képzelhető el. Előzetes kalkulációt kell készíteni a projekt várható ráfordításairól (emberi és pénzügyi erőforrások), finanszírozási módjáról. Ki kell térni a projekt során előálló rendszer későbbi, folyamatos üzemeltetési költségeire és emberi ráfordításaira is. Fel kell sorolni azokat az elvárt konkrét előnyöket, amelyek a projekt sikeres megvalósítását követően jelentkeznek.

Be kell mutatni, hogy a projekt mely célok megvalósításához járul hozzá. Ezzel összefüggésben definiálni kell azokat a sikertényezőket. amelyek alapján a realizált előnyök mérhetővé válnak. Jelezni kell, ha a projekt eredményeként más ágazatban/intézménynél is használható alkalmazás keletkezik.

Meg kell határozni a projekt lebonyolításának becsült átfutási idejét.

A projekt definiálásakor a várható kockázatok felmérése, elemzése és kezelése (külső, belső tényezők) szükséges. Ki kell térni a projekt megvalósítás valószínűségének vizsgálatára, valamint a támogatók és ellenzők felmérésére.

V. 7. Ellenőrzés

Az informatikai stratégia mellékletét kell képeznie a kitöltött ellenőrzési listának (lásd 1. sz. melléklet), amely alapján követhetők a stratégia kialakítása során elvégzett feladatok, illetve amely támpontot nyújt a stratégia kormánymegbízott által történő jóváhagyásához.

V. 8. Mellékletek

A stratégia mellékletét képezik az információs folyamatok leírásai, a szervezeti ábrák, rendszerleírások (pl. főbb alkalmazások), a helyzetelemzés alapját képező leltárak, listák, kimutatások, és egyéb szükségesnek ítélt információk.

VI. A stratégia jóváhagyása

Az informatikai stratégiát, vagy annak tervezett módosítását annak elfogadása előtt a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízottnak – a jelen ajánlás mellékletében található ellenőrzési listával együtt – **jóváhagyásra meg kell küldeni**. Amennyiben a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízott a stratégia kiegészítését vagy módosítását kéri, úgy az átdolgozott stratégiát jóváhagyásra ismételten meg kell küldeni. A stratégia lényegi részét nem érintő észrevételek esetén a módosított vagy pontosított stratégiát ismételten nem kell jóváhagyásra megküldeni.

A kormánymegbízott jóváhagyása esetén az ágazati informatikai stratégiát az ágazatot irányító/felügyelő miniszter, a minisztériumi informatikai stratégiát a közigazgatási államtitkár, az országos hatáskörű szerv informatikai stratégiáját az érintett szerv felügyeleti jogkörét ellátó illetékes vezető jóváhagyása mellett az érintett szerv vezetője fogadja el.

VII. Feladatok a stratégia megvalósítása során

A kormányzati intézmények informatikai stratégiái megvalósításának összhangban kell állnia a kormányzat egészének informatikai fejlesztéseivel. Ez a stratégiák végrehajtásának koordinációját, a fejlesztések összehangolását, a párhuzamosságok, szigetszerű fejlesztések kiküszöbölését igényli. Ennek a feladatnak a megoldásában kiemelt jelentősége van a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízott koordinációs feladatát szabályozó 44/2005. (III. 11.) Korm. rendeletnek.

A kormányrendelet szerint az érintett szerveknek az elfogadott informatikai stratégia alapján éves informatikai tervet és éves informatikai beszerzési tervet kell készíteniük, amelyeket a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendeletben meghatározott határidők figyelembe vételével kell a kormányzati informatika koordinációjáért felelős kormánymegbízottnak megküldeniük.

Az éves informatikai terv készítését minden évben meg kell előznie a stratégia éves felülvizsgálatának.

VII. 1. Évenkénti felülvizsgálat

A stratégia évenkénti felülvizsgálatának célja, hogy az előző évre vonatkozó tényleges információk birtokában meg lehessen határozni az elmaradásokat, illetve azokat a területeket, amelyeken az előzetesen a tervezettnél nagyobb előrehaladást sikerült elérni. A felülvizsgálat során a belső és külső körülmények időközben bekövetkezett változásai figyelembe vételével pontosítani kell a stratégia megvalósításának további feladatai. Ezen információk birtokában pontosabban lehet kijelölni a következő évi tervezés fő irányait, valamint a megvalósításra tervezett konkrét projekteket.

A felülvizsgálatot követően a stratégia módosításáról akkor beszélünk, ha változás következik be a fókuszterületeken, a prioritási rangsorolás elveiben vagy a fő

célkitűzésekben. A stratégia ilyen értelmű módosítása esetén a teljes módosított stratégia-változatot – külön fejezetben összefoglalva a módosításokat – a jelen ajánlás mellékletében található ellenőrzési listával együtt jóváhagyásra ismételten fel kell terjeszteni a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízottnak.

Amennyiben az éves felülvizsgálatot követően a fókuszok, prioritások és fő célkitűzések nem változnak, csak az ütemezésben van eltérés a tervezettől, az nem jelenti a stratégia módosítását. Az eredeti ütemezéstől történő eltérést a következő évi informatikai terv elkészítése során kell figyelembe venni, és a változásokat is annak jóváhagyásához kell jelezni a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízottnak.

VII. 2. Éves informatikai terv

Az éves informatikai terv két fő részből áll. **Első része az előző évi terv értékelése, és az attól való eltérés rögzítése**, valamint okainak elemzése. A 44/2005. (III. 11.) Korm. határozat 3. § (3) pontja szerint az informatikai tervnek az előző évi kormányzati informatikai fejlesztéseire vonatkozó tételes beszámolást kell tartalmaznia.

Az éves terv **második részében ismertetni kell a fejlesztési és pótlási elgondolásokat**, és szakmai feladatkörök szerinti bontásban tartalmaznia kell **az adott évben elérendő fő célokat**. Külön csoportosítva ismertetni kell a folyamatban levő, valamint az újonnan induló, tárgyévre tervezett projekteket. A folyamatban levő projektek értékeléséhez a 2. számú mellékletben, míg az újonnan induló projektek esetében a 3. számú mellékletben található táblázatos formát kell alkalmazni. Projektenként be kell mutatni a fejlesztések tervezett tartalmát (például rendszer- vagy alkalmazásfejlesztés, eszközbeszerzés, tanulmánykészítés stb. – amelyek közül egy projekthez több is kapcsolódhat), és azok költségvetési forrásigényét. Az éves informatikai tervben az egyes projekteket olyan egyértelmű jelöléssel kell ellátni, amely az éves beszerzési tervben alkalmas azok azonosítására.

Az éves informatikai tervet a fejezeti költségvetés elfogadását követő 30 napon belül kell megküldeni a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízottnak jóváhagyásra. Ha év közben felmerül az éves informatikai terv módosításának szükségessége, ahhoz – annak elfogadása előtt – a kormánymegbízott állásfoglalását kell kérni.

A Belügyminisztérium, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szervei az éves informatikai beszerzési tervet a fenti határidőig véleményezésre küldik meg a kormánymegbízottnak.

VII. 3. Éves informatikai beszerzési terv

Az éves informatikai beszerzési terv, az informatikai tervben rögzített feladatokhoz kapcsolódóan **tartalmazza az érintett intézmény/ágazat által adott évben bármely forrásból beszerezni kívánt kormányzati informatikai eszközöket és szolgáltatásokat**. A tervnek tartalmaznia kell az üzemeltetéssel, vagy többéves licenszszerződéssel összefüggő szerződéses kötelezettségek teljesítését is. A beszerzési tervben az egyes tételsoroknál az éves informatikai tervben alkalmazott azonosító jelölésre hivatkozni kell.

A beszerzési tervben meg kell adni az intézményi költségvetésben rendelkezésre álló költségvetési forrásokat, valamint a más forrásból tervezett beszerzéseket.

A tervezett beszerzési eljárási mód szerint a beszerzési tervben külön csoportosítva kell megadni:

- a hirdetmény közzétételével tervezett beszerzési eljárásokat;
- a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásokat;
- a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárással tervezett beszerzéseket;
- az államtitkot vagy szolgálati titkot, illetőleg alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdeket érintő vagy különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 143/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet szerint tervezett beszerzési eljárásokat;
- a központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó tervezett beszerzéseket;
- a szerződés (üzemeltetési, licensz stb.) alapján történő teljesítéseket.

Az egyes tételeknél fel kell tüntetni a szükséges tervezett forrásigényt, valamint annak forrását (költségvetés, pályázat stb.).

Az éves informatikai beszerzési tervet az intézményi költségvetés elfogadását követő 30 napon belül, de legkésőbb a tárgyév március 15-ig kell a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízottnak jóváhagyásra megküldeni. Ha év közben felmerül a beszerzési terv módosításának szükségessége, ahhoz – annak elfogadása előtt – a kormánymegbízott állásfoglalását kell kérni.

A Belügyminisztérium, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szervei az éves informatikai beszerzési tervet a fenti határidőig véleményezésre küldik meg a kormánymegbízottnak.

Az éves informatikai tervhez nem kapcsolódó beszerzések szükségességének felmerülése esetén az éves informatikai terv megfelelő módosítása szükséges.

VII. 4. Projektek jóváhagyatása (a kormánymegbízott egyetértési, véleményezési joga)

Az éves informatikai terv, valamint az éves informatikai beszerzési terv dokumentumai alapján a kormányzati informatikáért felelős kormánymegbízott **kijelöli azokat a projekteket**, amelyek vonatkozásában a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet által biztosított **egyetértési jogának gyakorlását indokoltnak látja** (kijelölés). A kijelölésről a kormánymegbízott az éves tervekkel kapcsolatban kialakított álláspontjának megküldésével egyidejűleg tájékoztatja az érintett szervet.

Kijelölésre **a mindenkori nemzeti értékhatárt meghaladó beszerzések és szolgáltatások, valamint üzemeltetési és licensz-szerződések tartoznak. Kijelölés alá eshetnek a fentiek mellett azok a beszerzések, amelyek tartalma és indokoltsága az éves informatikai beszerzési terv alapján egyértelműen nem megállapítható, valamint más – szúrópróba szerűen kiválasztott – beszerzési tételek.**

A kijelölésre került beszerzések esetében a beszerzési eljárás megindítása előtt az érintett szervnek a kormánymegbízott egyetértését kell kérni. Az éves informatikai beszerzési tervben nem szereplő beszerzések esetén minden esetben kérni kell a kormánymegbízott egyetértését. A kijelölésre került beszerzések esetében a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő (jelen ajánlás mellékletei között is megtalálható) „Egyetértési adatlapot" kell kitölteni. Az adatlapot az érintett szerv kötelezettségvállalásra jogosult vezetőjének kell aláírásával ellátnia.

A Belügyminisztérium, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szervei a kijelölésre került beszerzéseik előtt a Korm. rendelet 2. számú melléklete szerinti (jelen ajánlás mellékletei között is megtalálható) „Véleményezési adatlap" felhasználásával kérik ki a kormánymegbízott véleményét.

Az Egyetértési, illetve Véleményezési adatlap minden sorát ki kell tölteni, és papír-alapon két példányban, elektronikus adathordozón történő benyújtás esetén minősített elektronikus aláírással ellátva egy példányban kell benyújtani. Az adatlapokhoz szükség esetén csatolandók azok a dokumentumok, amelyek az állásfoglalás kérés indoklásához szükségesek.

A kormánymegbízott egyetértési, véleményezési jogát a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet 6. § (2) pont szerint **az alábbi követelmények teljesülésének vizsgálata alapján gyakorolja**:

a) szakmai és szakmapolitikai szempontok szerinti általános, az Európai Unió információs társadalmi, elektronikus kormányzati politikáiban, stratégiáiban, akcióterveiben foglalt követelményeket is magába foglaló követelményeknek megfelelés;
b) az elektronikus kormányzati stratégiához, illetve a megfelelő ágazati részstratégiához való kapcsolódás, e stratégiákkal való összeegyeztethetőség;
c) a stratégia, a projekt célszerűsége, hatékonysága, gazdaságossága, megvalósíthatósága, a párhuzamos fejlesztések kiszűrése;
d) a tervezett projektnek az érintett szerv informatikai stratégiájához való viszonya.

A beszerzési eljárás során **elsősorban annak vizsgálata történik, hogy a beszerzési eljárás megfelel-e az érintett szerv korábbi döntése alapján elfogadott informatikai stratégiájának, informatikai tervének, illetve beszerzési tervének**.

VIII. Egyéb feladatok

Az 1992. évi XXXVIII. törvény Az államháztartásról 15/B § (1) alapján „a nettó ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerzésre, építési beruházásra, szolgáltatás megrendelésre, vagyonértékesítésre, vagyon vagy vagyoni értékű jog átadására, valamint koncesszióba adásra vonatkozó szerződések megnevezését (típusát), tárgyát, a szerződést kötő felek nevét, a szerződés értékét, határozott időre kötött szerződések esetében annak időtartamát, valamint az említett adatok változásait közzé kell tenni a szerződés létrejöttét követő hatvan napon belül”.

A fenti jogszabályi rendelkezés az informatikai beszerzésekre is vonatkozik. A KIETB 19. számú Ajánlása alapján a közzétételt az érintett szerv honlapján (annak hiányában a felügyeleti szerv honlapján) kell megtenni.

IX. Jogszabályok és fontosabb dokumentumok jegyzéke

44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet a kormányzati informatika koordinációjáról és a kapcsolódó eljárási rendről

148/2002. (VII. 1.) Korm. rendelet a Miniszterelnöki Hivatalról

141/2002. (VI. 28.) Korm. rendelet az informatikai és hírközlési miniszter feladat- és hatásköréről

1054/2004. (VI. 3.) Korm. határozat a kormányzati informatika fejlesztésének koordinálásával kapcsolatos egyes feladatokról

2073/2004. (IV. 15.) Korm. határozat a Magyar Köztársaság nemzeti biztonsági stratégiájáról

1126/2003. (XII. 12.) Korm. határozat a Magyar Információs Stratégiáról és annak végrehajtásáról (2. számú melléklete az E-kormányzat 2005 Stratégia és Programterv)

184/2004. (VI. 3.) Korm. rendelet Az elektronikus közigazgatási ügyintézésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

50/1998. (III. 27.) Korm. rendelet a zártcélú távközlő hálózatokról

X. Mellékletek

1. számú Melléklet

Ellenőrző lista a stratégia kialakításához

Sor szám	Megnevezés	Oldalszám a stratégiában	Igen →	Nem →	Nem releváns →	Megjegyzés
1.	Az IT stratégia az Útmutató struktúrájában került kialakításra					
2.	Vezetői összefoglaló megléte					
3.	Vízió megléte, miniszter általi elfogadása					
4.	Szükséges interjúk lefolytatása					
5.	Információs folyamatok, működési modell vizsgálata					
6.	EU/NATO egyéb szervezetek követelményeinek figyelembe vétele					
7.	Programok, jogszabályok, szabályzatok, statútum figyelembe vétele					
8.	A jelenlegi IT folyamatok vizsgálata					
9.	Az információs folyamatok területenkénti felmérése					
10.	Az intézményi / ágazati információs adatvagyon feltérképezése					
11.	Az IT szervezet feltérképezése					
12.	Az IT stratégiát készítő szervezet helyének bemutatása					
13.	A jelenlegi IT menedzsment vizsgálata					
14.	A jelenlegi infrastruktúra és alapszoftverek bemutatása					
15.	A jelenlegi fontosabb IT alkalmazások és rendszerek ismertetése					
16.	A jelenlegi IT biztonsági alapelvek bemutatása					
17.	Jelenlegi IT fejlesztések, projektek bemutatása					

Sor szám	Megnevezés	Oldalszám a stratégiában	Igen →	Nem →	Nem releváns →	Megjegyzés
18.	A jelenlegi IT költségvetés vizsgálata					
19.	A jelenlegi IT költségek felmérése					
20.	A felmerült problémák ismertetése					
21.	Jövőbeni információs folyamatokkal kapcsolatos változások bemutatása					
22.	A jövőbeni IT szervezetre vonatkozó elképzelések ismertetése					
23	IT menedzsmentre vonatkozó irányvonal bemutatása					
24.	A jövőben infrastruktúra felvázolása					
25.	A jövőbeni alkalmazásokkal kapcsolatos igények bemutatása					
26.	A jövőbeni biztonsággal kapcsolatos elvárások definiálása					
27.	A jövőre vonatkozó IT költségvetés meghatározása					
28.	Az IT költségcsökkentés lehetőségeinek meghatározása					
29.	A projektek céljának meghatározása					
30.	A definiált projektek szponzorainak megnevezése					
31.	Projektfelelősök meghatározása					
32.	Érintett területek megadása					
33.	Előfeltételek megadása					
34.	Projektráfordítások ismertetése					
35.	A projektek átfutási idejének meghatározása					

Sor szám	Megnevezés	Oldalszám a stratégiában	Igen →	Nem →	Nem releváns →	Megjegyzés
36.	Várt előnyök ismertetése					
37.	Kockázatok bemutatása					
38.	Projektek prioritásának elemzése és megadása					
39.	Az intézményen / ágazaton belüli projektek közötti kapcsolatok bemutatása					
40.	Más ágazatokat is érintő projektek bemutatása					
41.	Melléklet kitöltése					
42.	Folyamatleírások szervezeti ábrák, rendszerleírások, leltárak és egyéb szükséges táblázatok ismertetése					

2. számú Melléklet

A folyamatban lévő projektek értékelése

Projekt neve	Kapcsolódó cél, ill. kiemelt program	Ütem szerinti haladás (I / N)	Projekt felelőse	A projekt indítása (tervezett dátum)	A projekt indítása (tény dátum)	A projekt befejezése (tervezett dátum)	Projekt költség (tervezett)	Projekt költség (tény)	Költség Tény/ tervezett %	Készültség Tény/tervezett %	Eltérés esetén az ok kifejtése	Megjegyzés
A												
B												
C												
…												

3. számú Melléklet

Újonnan induló projektek

Prioritás	Projekt neve	Kapcsolódó cél, ill. kiemelt program	Ütem szerinti haladás (I / N)	Projekt felelőse	A projekt indítása (tervezett dátum)	A projekt befejezése (tervezett dátum)	Projekt költség (tervezett)	A projekt elindítása mindenképpen szükséges-e	Megjegyzés*
	A								
	B								
	C								

* Itt kell feltüntetni, ha a projekt az e-kormányzati stratégiában megfogalmazott fejlesztésekhez kapcsolódik, vagy más ágazatot is érint

44/2005. (III. 11.) Korm. rendelet
a kormányzati informatika koordinációjáról és a kapcsolódó eljárási rendről

A Kormány, a szolgáltató állam megvalósítása, a költségvetési forrásokkal való hatékony gazdálkodás, valamint az Európai Unió tagállamaként való működés által támasztott követelményeknek való magasabb szintű megfelelés érdekében a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. § (1) E rendelet hatálya, a nemzetbiztonsági szolgálatok kivételével, a Kormány irányítása, felügyelete alatt álló központi közigazgatási szervek és irányításuk, felügyeletük alatt működő közigazgatási szervek (a továbbiakban: érintett szervek) (2) bekezdésben rögzített tevékenységére terjed ki.
(2) Az érintett szervek a kormányzati informatika körébe tartozó informatikai fejlesztéseiket, kormányzati informatikai rendszereik (a továbbiakban: kormányzati informatikai eszközök) kialakítását, továbbfejlesztését és működtetését
a) a Kormány által elfogadott Magyar Információs Társadalom Stratégia és elektronikus kormányzati stratégia célkitűzéseivel összhangban,
b) a kormányzati informatika koordinációjára létrehozott tárcaközi bizottság által elfogadott célkitűzéseknek megfelelően,
c) a célszerűség és
d) az egységesség, harmonizáltság elvével összhangban,
e) a költséghatékonyság elvére tekintettel,
f) az átláthatóságot és ellenőrizhetőséget, valamint
g) az informatikai biztonság elérhető legmagasabb szintjét és a kormányzati informatikai rendszerek együttműködtetését lehetővé téve,
h) a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályok és az információs önrendelkezési jog érvényre juttatása mellett
kötelesek biztosítani.
(3) Az érintett szervek a (2) bekezdésben meghatározott követelmények érvényesíthetősége érdekében, kormányzati informatikai fejlesztéseiket, az ehhez kapcsolódó költségvetési forrásigényeik előkészítését, éves informatikai beruházási és üzemeltetési költségvetésüket, kormányzati informatikai eszközeik beszerzését és működtetését, a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter feladatkörében eljáró, a kormányzati informatikával összefüggő feladatai gyakorlásával megbízott politikai államtitkár, mint kormánymegbízott (a továbbiakban: kormánymegbízott) koordinációja mellett kötelesek megvalósítani. A kormánymegbízott e jogkörében eljárva:
a) előzetesen megvizsgálja és vizsgálata eredményétől függően egyetértési jogot gyakorol az érintett szervek kormányzati informatikai stratégiája, éves kormányzati informatikai beruházási és üzemeltetési költségvetése és ezek módosításai felett, valamint vizsgálja azok megvalósulását;
b) előzetesen megvizsgálja és vizsgálata eredményétől függően egyetértési jogot gyakorol az *a)* pontban foglaltak megvalósításához szükséges projektek, az azok lebonyolításával összefüggő beszerzési eljárások indítása felett, ha azok értéke a külön jogszabályban megállapított mindenkori nemzeti közbeszerzési értékhatárt meghaladja.
(4) A Belügyminisztérium és szervei, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szervei esetében a kormánymegbízott egyetértési jogát csak az informatikai stratégia vonatkozásában gyakorolja; a kormányzati elektronikus közigazgatási szolgáltatásokat érintő éves informatikai és üzemeltetési költségvetés, ezek módosításai, megvalósítása, a szükséges

beszerzési eljárások indítása tekintetében azonban e szervek esetében véleményezési joggal rendelkezik.
2. § E rendelet alkalmazásában:
a) beszerzési eljárás: a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) hatálya alá tartozó valamennyi, a nemzeti közbeszerzési értékhatárt meghaladó értékű közbeszerzés megvalósítására irányuló eljárás, illetve a Kbt. felhatalmazása alapján külön jogszabályban meghatározott beszerzési eljárás, amennyiben a beszerzés értéke a nemzeti közbeszerzési értékhatárt meghaladja;
b) éves informatikai költségvetés: a költségvetési tervezés folyamatában az adott évben rendelkezésre álló valamennyi informatikai célú forrás felhasználását célok és időszak szerint ütemező dokumentum, amely tartalmazza az esetleges külső források bevonását, illetve a saját bevételek ilyen célú felhasználását is;
c) projekt: minden olyan informatikai tárgyú fejlesztési vagy beszerzési komplex tevékenység, amelynek a célja, kivitelezésének időszükséglete és erőforrás igénye meghatározható és a tervezett ráfordítások (költségvetési kiadásai) összértéke meghaladja a nemzeti közbeszerzési értékhatárt, függetlenül attól, hogy az informatikai költségeken túlmenően egyéb kiadások is jelentkeznek;
d) kormányzati informatika: az ügyfelek minél hatékonyabb kiszolgálását, az államigazgatási szervek korszerűsítését, működését és az államigazgatási feladatok ellátását támogató információs és szolgáltató rendszerek létrehozásához és működtetéséhez szükséges információtechnológiai és infokommunikációs szervezeti, erőforrás- és eszközrendszert jelenti;
e) kormányzati informatikai stratégia: a Kormány által jóváhagyott információs társadalmi stratégia azon elemeinek összessége, melyek a szolgáltató állam, a kormányzati informatikai fejlesztések, beruházások és szolgáltatások vonatkozásában állapítanak meg célokat és követelményeket;
f) szervezeti informatikai stratégia: az érintett szervek által készített, a kormányzati informatikai stratégiával összehangolt, a *d)* pontban megjelölt feladatkörökre kiterjedő, legalább középtávú átfogó dokumentum;
g) üzemeltetési költségvetés: a kormányzati informatikai rendszerek folyamatos üzemben tartásához szükséges tárgyi, közszolgáltatási és személyi feltételek biztosításához jóváhagyott források összessége, beleértve a karbantartást és felújítást, ide nem értve a pótló beruházásokat;
h) végrehajtáshoz szükséges rendszerek: a kormányzati informatikai stratégiai célok megvalósítását, illetve a mindennapi működést biztosító informatikai rendszerek összessége.

Előzetes stratégiakészítési és tervezési kötelezettség

3. § (1) Az érintett szervek a Kormány által elfogadott nemzeti és ágazati információs társadalom stratégiákban foglaltak szerint szervezeti informatikai stratégia meghatározására és annak éves felülvizsgálatára, valamint éves informatikai terv és informatikai beszerzési terv készítésére kötelesek.
(2) A szervezeti informatikai stratégiának tartalmaznia kell az érintett szerv általános stratégiájával, a Magyar Információs Társadalom Stratégiával és a kormányzati informatikai stratégiával összhangban, legalább középtávra (2-3 évre) vonatkozóan a szolgáltató állam kialakításával, az ügyfelek hatékony és gyors kiszolgálásával, a belső folyamatok hatékony megszervezésével kapcsolatos jövőképet, intézkedési terveket, lehetőség szerint ütemezést.
(3) Az informatikai tervnek a szervezeti informatikai stratégiához igazodva tartalmaznia kell az előző évi kormányzati informatikai fejlesztésekre vonatkozó tételes beszámolást, az adott

évre vonatkozó kormányzati informatikai fejlesztési és pótlási elgondolásokat, szakmai feladatkörök szerinti bontásban tartalmaznia kell az adott évben elérendő fő kormányzati informatikai célokat.
(4) Az informatikai beszerzési terv, az informatikai tervben rögzített feladatokhoz kapcsolódóan - a beszerzésre vonatkozó jogszabályokkal és az államháztartás működési rendjére vonatkozó jogszabályokkal is összhangban - tartalmazza az érintett szerv által, adott évben, bármely forrásból beszerezni kívánt kormányzati informatikai eszközöket, szolgáltatásokat.
(5) Az érintett szervek a (2)-(4) bekezdések szerinti szervezeti informatikai stratégiát, informatikai tervet és informatikai beszerzési tervet a kormányzati informatika koordinációjára létrehozott tárcaközi bizottság ajánlásaiban rögzített formai és tartalmi követelményeknek megfelelően határozzák meg, illetve készítik el.

Az egyetértési jog gyakorlásának kezdeményezése

4. § (1) A kormányzati informatikai tevékenység összehangolása érdekében az érintett szerv
a) a szervezeti informatikai stratégiáját, tervezett módosítását, valamint éves felülvizsgálatát annak elfogadása előtt,
b) éves informatikai tervét a fejezeti költségvetés elfogadását követő 30 napon belül,
c) éves informatikai beszerzési tervét az intézményi költségvetés elfogadását követő 30 napon belül, de legkésőbb a tárgyév március 15. napjáig,
köteles - magyar nyelven - az értelmezéshez, elbíráláshoz szükséges informatikai, műszaki, szervezési dokumentumokkal együtt a kormánymegbízottnak egyetértési, illetve véleményezési jogának gyakorlása érdekében megküldeni.
(2) A kormánymegbízott az (1) bekezdésben meghatározott dokumentumok alapján kijelöli azokat a projekteket, amelyek vonatkozásában egyetértési jogának gyakorlása indokolt (a továbbiakban: kijelölés). A kijelölésről a kormánymegbízott egyetértési jogának gyakorlásával egyidejűleg tájékoztatja az érintett szervet. Az érintett szerv a kormánymegbízott egyetértését kéri e rendelet tárgyi hatálya alá tartozó beszerzési eljárás megkezdését megelőzően, amennyiben az kijelölésre került, vagy az informatikai beszerzési tervben nem került feltüntetésre:
a) hirdetmény közzétételével induló beszerzési eljárás esetén, az eljárást megindító hirdetmény tervezetének a kormánymegbízott részére történő megküldésével, a hirdetmény közzététel céljából a Közbeszerzések Tanácsa részére történő megküldésének tervezett időpontját megelőzően legalább 9 nappal, gyorsított eljárás esetén a hirdetmény közzététel céljából a Közbeszerzések Tanácsa részére történő megküldésével egyidejűleg;
b) hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén, az ajánlattételi felhívás megküldésének tervezett időpontja előtt legalább 9 nappal, a Kbt. 125. §-a (2) bekezdésének *c)* pontja szerinti eljárás esetén a tárgyalás megkezdésével egyidejűleg;
c) az államtitkot vagy szolgálati titkot, illetőleg alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdeket érintő vagy különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 143/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó beszerzések esetében, 9 nappal a részvételi vagy az ajánlattételi felhívás tervezett megküldésének időpontja előtt;
d) a központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó - a központi beszerző szervezet által kötött keretszerződés alapján tervezett beszerzés esetében - 9 nappal a tervezett beszerzés előtt, a beszerzés tárgyának részletes (műszaki) leírásával, a beruházási cél megjelölésével és a megrendeléssel, egyébként az *a)*, illetve *b)* pontnak megfelelően.
(3) Ha az (1) bekezdés *b)* és *c)* pontja szerint a kormánymegbízott egyetértésével korábban már elfogadott éves informatikai terv, beszerzési terv módosításának igénye merül fel, úgy a

tervezett módosítás vonatkozásában annak elfogadása előtt az (1) bekezdés szerinti szabályok megfelelő alkalmazásával a kormánymegbízott állásfoglalását kell kérni.
(4) A (2) bekezdésben felsoroltak bármelyike esetén az e rendelet *1. számú melléklete* szerinti, kitöltött, és az érintett szerv kötelezettségvállalásra jogosult képviselője által aláírt, illetőleg - elektronikus dokumentum esetén - minősített elektronikus aláírásával ellátott Egyetértési adatlapot, papír alapon kettő, ha pedig benyújtására elektronikus út igénybevételével kerül sor, elektronikus dokumentum formájában (egy példányban) kell benyújtani.
(5) Az Egyetértési adatlap valamennyi rovatát ki kell tölteni, valamint fel kell tüntetni az állásfoglalás-kéréshez csatolt dokumentumok jegyzékét.
(6) Az (1) bekezdés *a)* pontjában foglaltak irányadók a Belügyminisztériumra, valamint a Honvédelmi Minisztériumra és szerveikre is.

A véleményezési jog gyakorlásának kezdeményezése

5. § (1) A Belügyminisztérium, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szerveik az informatikai tervet, valamint az informatikai beszerzési tervet, illetve azok módosításait, a 4. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával a 4. § (1) bekezdés *b)-c)* pontjai szerinti határidővel előzetesen kötelesek - véleményezés céljából - a kormánymegbízott részére megküldeni.
(2) A Belügyminisztérium, valamint a Honvédelmi Minisztérium és szerveik, az e rendelet hatálya alá tartozó beszerzései közül azon beszerzések dokumentumait, amely beszerzések a 4. § (1) bekezdés szerinti eljárás során kijelölésre kerültek, illetve ha a beszerzésre az előbbiektől eltérően kerül sor, a 4. § (2) bekezdésének megfelelő határidőkkel kell a kormánymegbízottnak véleményezésre megküldeni.
(3) A véleménykérésre a 4. § (2)-(5) bekezdéseiben foglaltak irányadók, azzal az eltéréssel, hogy az eljárás kezdeményezőjének az e rendelet *2. számú melléklete* szerinti Véleményezési adatlapot kell alkalmaznia.

Az egyetértési és véleményezési jog gyakorlása

6. § (1) A kormánymegbízott az egyetértési, véleményezési eljárásban az érintett szerv által biztosított, valamint egyéb módon rendelkezésére álló iratok, adatok alapján dönt, egyetértését vagy egyet nem értését fejezi ki, illetőleg - a megalapozott döntés érdekében, a tárgy megjelölésével - további tájékoztatást kér.
(2) A kormánymegbízott egyetértési, véleményezési jogát a következő körülmények együttes vizsgálatára alapozza:
a) szakmai és szakmapolitikai szempontok szerinti általános, az Európai Unió információs társadalmi, elektronikus kormányzati politikáiban, stratégiáiban, akcióterveiben foglalt követelményeket is magában foglaló követelményeknek való megfelelés;
b) az elektronikus kormányzati stratégiához, illetve a megfelelő ágazati részstratégiához való kapcsolódás, e stratégiákkal való összeegyeztethetőség;
c) a stratégia, projekt célszerűsége, hatékonysága, gazdaságossága, megvalósíthatósága, a párhuzamos fejlesztések kiszűrése;
d) a tervezett projektnek az érintett szerv informatikai stratégiájához való viszonya.
(3) Az érintett szerv által tervezett beszerzési eljárás vonatkozásában a kormánymegbízott egyetértési, illetve véleményezési jogának gyakorlása során elsősorban azt vizsgálja, hogy a beszerzési eljárás megfelel-e a korábbi döntése alapján elfogadott szervezeti informatikai stratégiának, informatikai tervnek, illetve informatikai beszerzési tervnek.

(4) A beadványt beérkezéskor tartalmi és formai szempontból a kormánymegbízott ellenőrzi, hogy az megfelel-e az e rendeletben meghatározott feltételeknek. Amennyiben tartalmi vagy formai hiányosság tapasztalható, úgy a kormánymegbízott a hiány és a hiánypótlás határidejének megjelölésével haladéktalanul hiánypótlási felhívást bocsát ki.
(5) A 3. § (2) bekezdésében meghatározott szervezeti informatikai stratégiához kapcsolódó egyetértési eljárás határideje 60, az éves informatikai tervhez, valamint a beszerzési tervhez kapcsolódó egyetértési, illetve véleményezési eljárás határideje 30 nap, melybe a hiánypótlás, illetve felvilágosítás megadásának időtartama nem számít bele.
(6) A kormánymegbízott beszerzési eljárást megelőző egyetértési, illetve véleményezési eljárásának időtartama az eljárást kezdeményező beadvány érkeztetésétől számított 8 napot nem haladhatja meg. Ha a (4) bekezdés szerint hiánypótlási felhívás kerül kibocsátásra, úgy az egyetértési, illetve véleményezési eljárás időtartama legfeljebb 3 munkanappal hosszabbodik meg.
(7) A kormánymegbízott döntéséről az eljárást kezdeményező szerv képviselőjét, az Egyetértési, illetőleg Véleményezési adatlap a döntést, illetőleg véleményt is tartalmazó példányának - a beküldési eljárásnak megfelelő úton történő - visszaküldésével tájékoztatja.
(8) A nemleges döntést indokolni kell. Az indokolást az Egyetértési, illetve a Véleményezési adatlapon kell feltüntetni. Az indokolásban fel kell tüntetni azokat a mérlegelés alapjául szolgáló - így különösen a (2) bekezdésben rögzített - körülményeket, amelyekre a kormánymegbízott döntését alapozta.
(9) Amennyiben a kormánymegbízott a meghatározott határidőn belül nem hoz döntést, illetve hiánypótlási felhívással nem él, úgy a határidő elteltével egyetértése, illetve egyetértő véleménye megadottnak tekinthető.
7. § (1) A kormánymegbízott egyetértési és véleményezési jogát az irányítása alatt álló, a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat Központján (a továbbiakban: EKK) keresztül gyakorolja.
(2) A kormánymegbízott az (1) bekezdés szerinti feladatkörében eljárva:
a) biztosítja és működteti a 6. § szerinti eljárás lebonyolításához szükséges adminisztratív, személyi, biztonsági, technikai, fizikai, kommunikációs, ellenőrzési és felügyeleti elemeken nyugvó feltételrendszert, az eljárás minden szakaszában biztosítja a személyes és minősített adatok védelmére, valamint az üzleti titokra, a beszerzési eljárás során érvényesítendő összeférhetetlenségi és titokvédelmi szabályokra vonatkozó jogszabályok érvényesülését,
b) fogadja a 4. § (1) és 5. § (1) bekezdése alapján a részére megküldött beadványokat,
c) formai és tartalmi szempontból megvizsgálja a beadványokat, a 6. § (3) bekezdés szerinti esetben hiánypótlási felhívást bocsát ki, valamint
d) gondoskodik a 6. § (1) bekezdés szerinti döntések meghozataláról.
(3) Nem vehet részt az eljárás során megismerhető adatok, információk értékelésében az a személy, aki a beszerzésre alkalmazandó jogszabályok megfelelő szabályai szerint a beszerzési eljárás előkészítése, a felhívás és dokumentáció elkészítése során, vagy az eljárás más szakaszában sem járhatna el az ajánlatkérő nevében. Erre vonatkozóan nyilatkozni köteles, és nyilatkozatát az adott pályázat véleményezési anyagában meg kell őrizni.
(4) Az egyetértési jog, illetve véleményezési jog gyakorlása során az EKK részéről nem járhat el az a személy, aki az egyetértési, illetve véleményezési jog alapjául szolgáló 4-5. §-ban felsorolt intézkedések során az érintett szerv részéről korábban eljárt.
8. § (1) Az e rendeletbe foglalt szabályoktól eltérő eljárás esetén a kormánymegbízott a fejezetért felelős miniszter, illetve az érintett szerv vezetője felé jelzéssel élhet.
(2) Amennyiben a kormánymegbízott az 1. § (4) bekezdése szerinti véleményezési jogkörben jár el, úgy az érintett szervre, intézményre nézve véleménye nem kötelező. A kormánymegbízott azonban véleménye figyelmen kívül hagyása esetén a felügyeleti szerv felé jelzéssel élhet.

Záró rendelkezések

9. § (1) E rendelet 2005. április 1-jén lép hatályba.
(2) A 2005. évben az érintett szervek, a Kbt. 5. § (1) bekezdésben meghatározott közbeszerzési tervükkel összhangban elkészített éves informatikai beszerzési tervüket - amennyiben 2005-ben még nem szolgáltattak ilyen célra adatokat az EKK részére - 2005. április 30-ig kötelesek a kormánymegbízott részére egyetértési, illetve véleményezési joga gyakorlása érdekében megküldeni.
(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól és az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerről szóló 167/2004. (V. 25.) Korm. rendelet 28. §-a.
(4)

1. számú melléklet a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelethez

Egyetértési adatlap

1. A projekt jellemzése

Szervezet megnevezése, elérhetőségei			
Projekt címe			
Közbeszerzési eljárás fajtája			
Projektkezdés dátuma		Projektbefejezés dátuma	
A pályázat kiírójának adatai (szervezet, szervezeti egység megnevezése, elérhetőségei)			
A projekt költségvetési kerete (ezer Ft)			
Igénybe vett forrás keretek megnevezése			
Tervezett műszaki tartalom jellemzése			
Felhasználásra tervezett hardver eszközök			
Felhasználásra tervezett szoftver eszközök/licenszek			

2. A projekt kapcsolódása a szervezet informatikai stratégiájához

Stratégia megnevezése, elérhetősége	
Stratégia típusa (szervezeti/ágazati)	
Kiadás dátuma és érvényessége	
Jóváhagyó neve, beosztása	

3. A projekt kapcsolódása a kormányzat informatikai stratégiájához

Kormányzati informatikai stratégiához való kapcsolódás (MITS/eKormányzat stratégia)	
Egyéb szervezet már megvalósított/folyamatban lévő projektjeihez való kapcsolódás	

Dátum, megadása helységnévvel

P. H.

.....
felelős vezető aláírása

A Kormánymegbízott döntése:
1. Egyetért a projekt indításával.
2. Nem ért egyet a projekt indításával.
3. További kiegészítő információt kér:

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

2. számú melléklet a 44/2005. (III. 11.) Korm. rendelethez

Véleményezési adatlap

1. A projekt jellemzése

Szervezet megnevezése, elérhetőségei			
Projekt címe			
Közbeszerzési eljárás fajtája			
Projektkezdés dátuma		Projektbefejezés dátuma	
A pályázat kiírójának adatai (szervezet, szervezeti egység megnevezése, elérhetőségei)			
A projekt költségvetési kerete (ezer Ft)			
Igénybe vett forrás keretek megnevezése			
Tervezett műszaki tartalom jellemzése			
Felhasználásra tervezett hardver eszközök			
Felhasználásra tervezett szoftver eszközök/licenszek			

2. A projekt kapcsolódása a szervezet informatikai stratégiájához

Stratégia megnevezése, elérhetősége	
Stratégia típusa (szervezeti/ágazati)	
Kiadás dátuma és érvényessége	
Jóváhagyó neve, beosztása	

3. A projekt kapcsolódása a kormányzat informatikai stratégiájához

Kormányzati informatikai stratégiához való kapcsolódás (MITS/eKormányzat stratégia)	
Egyéb szervezet már megvalósított/folyamatban lévő projektjeihez való kapcsolódás	

Dátum megadása helységnévvel

P. H.

.....
felelős vezető aláírása

A Kormánymegbízott álláspontja:

1. Egyetért a projekt indításával.
2. Nem ért egyet a projekt indításával.
3. További kiegészítő információt kér:

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

AZ EURÓPA TANÁCS E-KORMÁNYZATI AJÁNLÁSA[5]

Az Európa Tanács elfogadta az e-kormányzatról szóló 15/12/2004 számú ajánlást, mely a tagállamokat ösztönzi az információs és kommunikációs technológiák használatára az eredményesebb és még demokratikusabb kormányzás megteremtése érdekében.

Az Európa Tanács javaslat formájában felszólítja a tagállamokat arra, hogy az új ajánlás tükrében valamennyi uniós ország vizsgálja felül e-kormányzati stratégiáját, jogszabályi hátterét, valamint az online kormányzati tevékenységek implementációjának sikerességét. A Tanács figyelmeztet arra is, hogy a revíziót a nemzetközi, nemzeti, regionális és helyi kulcsszereplőkkel való szoros együttműködés és párbeszéd jegyében kell elvégezni.

Az ajánlás lefekteti azokat az alapelveket, amelyeknek feltétlenül át kell hatniuk a tagállamok e-kormányzati stratégiáit:

Inkluzív, diszkrimináció-ellenes, széles alapokon nyugvó demokratikus folyamatok biztosítását kívánja.
Felhasználó-központú kommunikációs és tranzakciós csatornák kiépítése szükséges, több platformon.
A stratégiai fontosságú döntések meghozatalába be kell vonni a felhasználót.
Az állam, a gazdasági élet, valamint a civil társadalom szereplőinek folyamatos párbeszédén alapuló együttműködés kialakítására kell törekedni.
Hozzáférés, biztonság, integritás és interoperabilitás biztosítása a megvalósítandó cél.
A technológiai neutralitás mellett nyílt szabványok és a különböző szoftverek, akár nyílt forráskódú modellek használatának a lehetőségét is vizsgálni kell.
A stratégiának szintén törekednie kell a demokratikus folyamatok iránti állampolgári igény, bizalom fenntartására és megszilárdítására.

A tagállamok e-kormányzati stratégiáinak az e-demokratikus folyamatokat is fel kell erősíteniük, az állampolgári részvétel, a kormányzati átláthatóság, elszámoltathatóság, felelősségre vonhatóság és a társadalmi viták megjelenítése kulcsfontosságú a döntéshozatal folyamatában. Szintén fontos eleme az ajánlásnak, hogy a legjobb gyakorlatok elterjesztését és folyamatos háttérkutatást javasol a tagállamok számára.

Az Európa Tanács két év múlva fogja újragondolni e-kormányzattal kapcsolatos állásfoglalását. Az ajánlást a Miniszterek Tanácsa is elfogadta.

Európa Tanács e-kormányzatról szóló 15/12/2004 számú ajánlásának részletes ismertetése

Az ajánlás fontos felismerése, hogy az e-kormányzat lényege nem az új technológiák alkalmazásában, hanem egy demokratikusabb kormányzásban rejlik. Ennek elérése érdekében az információs és kommunikációs technológiákat mind szélesebb körben kell alkalmazni a kormányzati struktúrában. Az elektronikus demokrácia, közigazgatás, kormányzati stratégiák

[5] http://europa.eu.int/idabc/en/document/3765/194

és implementációjuk, valamint a szükséges társadalmi környezet alkotják az irányelv főbb mérföldköveit.

I. E-demokrácia

1. Az információs és kommunikációs technológiák a demokratikus folyamatok elősegítésének szolgálatában:

az állampolgárok bevonása a nemzeti, regionális és lokális szintű döntéshozatal folyamatába;
a döntéshozatal során az átláthatóság, az intézmények működése során az elszámoltathatóság elvének érvényesítése;
az állami intézmények növekvő felelősségvállalása;
a társadalmi viták elősegítése és támogatása a döntéshozatal folyamata során.

2. Az információs és kommunikációs technológiák segítséget nyújtanak a hatékonyabb kommunikáció megteremtésében az állampolgárok és a közhivatalok között.

3. Az állampolgári véleménynyilvánítás – szavazás és referendum – új elektronikus formájának megteremtése, mely a döntéshozatal minden szintjén a tradicionális, hagyományos formákkal egyenrangúvá válik. (A Miniszterek Tanácsának 2004/11-es ajánlásával összhangban).

4. Az állampolgári bizalom, motiváció és tudatosság megteremtése az elektronikus szavazás iránt, melyben aktív szerep jut a médiának és az oktatásnak.

II. Elektronikus közszolgáltatások

5. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának elősegítése a közszolgáltatásban:

a közszolgáltatások hozzáférhetőségének a társadalom minél szélesebb köreiben történő biztosítása;
az elektronikus közszolgáltatások felhasználói igény szerinti kialakítása;
a társadalmi, szociális kohézió erősítése.

6. Az információs és kommunikációs technológiák segítségével működtetett szolgáltatások és közvetített közérdekű információk kapcsán az alábbi elvárásokat fogalmazza meg az Európa Tanács:

világosan és mindenki számára egyértelműen kell meghatározni azoknak a szolgáltatásoknak és információknak a körét, melyek elektronikus formában is elérhetők;
az elektronikus közszolgáltatásoknak megjelenésükben, működésükben a felhasználói igényeken kell alapulniuk;
az állampolgári bizalom megőrzése érdekében az adatok naprakész frissítésére, az információk hitelességére kell törekedni;
a könnyű megérthetőségre, az információk könnyű feldolgozására kell törekedni;
az interoperabilitásnak, a harmonizációnak ki kell terjednie a szolgáltatásokra és a különböző intézmények által megjelenített információkra egyaránt;
több csatornán (multiplatform) történő megjelenítésre kell törekedni;
az e-közszolgáltatások használata során felmerült problémák kiküszöbölésére az információs

írástudás képességével rendelkező és nem rendelkező felhasználók számára egyaránt hathatós segítséget kell nyújtani.

III. E-kormányzati stratégiák

7. Az IKT használata egyrészt a demokratikus folyamatok felerősítése és elősegítése szempontjából kulcsfontosságú, másrészt a közszolgáltatások elérhetőségének új csatornáját nyitja meg.

8. Azokat az e-kormányzati szolgáltatásokat, melyek költséghatékonyak és a gyakorlati szempontoknak is eleget tesznek, az információs és kommunikációs technológiák csatornáin is hozzáférhetővé kell tenni, élhetőbb, kényelmesebb életet biztosítva ezzel.

9. Az e-kormányzati szolgáltatások a digitális megosztottság megszüntetésében is szerepet játszanak, hiszen a társadalom egyetlen csoportját sem zárják ki a használatból.

10. A fogyatékossággal élők hozzáférése szintén biztosított, de a szolgáltatások kialakítóinak figyelmét továbbra is fel kell hívni, hogy vegyék figyelembe az érintettek elektronikus szolgáltatásokkal kapcsolatos elvárásait.

11. Az e-kormányzati stratégiáknak szólnia kell az adatokhoz történő hozzáférés, az azonosítás-identifikáció kérdéseiről, és valamennyi elektronikusan igénybe vehető szolgáltatáshoz szükséges törvényi háttér megteremtéséről.

12. A felesleges bürokratikus és szabályozási korlátok lebontása, valamint az állampolgári számonkérhetőség alapjainak a lerakása szintén a stratégia feladata.

13. Az e-kormányzati stratégiáknak meg kell határozniuk mekkora mértékű technológiai, financiális és humánerőforrást kívánnak allokálni az elektronikus közszolgáltatások fenntartásához, fejlesztéséhez. Rövid, közép és hosszú távú pénzügyi tervezést egyaránt meg kell határozniuk.

14. A hatékonyabb és felhasználó-központúbb e-kormányzati szolgáltatások tesztelése, pilot-programok indítása akár más társadalmi alrendszerekkel közösen, szintén kulcsfontosságú.

15. Az e-kormányzati stratégiáknak ösztönözniük kell a legjobb gyakorlatok elterjesztését.

Az implementációt segítő alapelvek

16. Az e-kormányzati szolgáltatások fejlesztésének és implementációjának folyamata során kulcsfontosságú az értékelés, a felmerülő hibák kijavítása.

17. Valamennyi e-kormányzati fejlesztési terv részét kell képeznie kockázatmegelőző és kockázatmenedzsment stratégiának. Az illegális rendszerbehatolások ugyanis az állampolgári bizalom és a demokratikus folyamatok kiteljesedése ellen hatnak.

18. A magánélet, a személyes adatok védelmének tagállami szabályozását harmonizálni kell az Európai Unió két e témakörben lefektetett irányelvével (Convention for the Protection of Individuals és az Automatic Processing of Personal data, ETS no. 108).

19. Az e-kormányzati stratégia gördülékeny működése egy operatív tanács felállítását és támogatását igényli, mely a mindennapok során felmerülő működési hibák kijavítását végzi.

20. Az e-kormányzati stratégiáknak szintén rögzíteniük kell, hogy a közigazgatás feladata az online szolgáltatások társadalmi népszerűsítése.

21. Az e-kormányzati alkalmazások során használt hitelességi eljárásnak a megkívánt bizalom és biztonság szintjével kell korrelálnia.

22. Az e-kormányzati szolgáltatások biztonsági rendszerének biztosítania kell a személyes adatok védelmét, valamint a megbízhatóságot és a biztonságot.

Az e-kormányzati stratégiák implementációjához szükséges társadalmi környezet

23. Az e-kormányzati stratégiák sikeres implementációja elképzelhetetlen a társadalom információs írástudásának fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás elősegítése nélkül. A média szerepe a népszerűsítés és ösztönzés tekintetében lehet különösen fontos.

24. A közhivatalnokok és választott tisztségviselők számára továbbképzést kell tartani, hogy megismerjék az elektronikus szolgáltatások működési módját.

25. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés közösségi pontjait is meg kell teremteni.

26. Az e-kormányzat ügye, a fejlesztési irányok meghatározása egy magas prioritással rendelkező testület felállítását követeli meg.

Politikai vezetők nyilatkozata az állampolgároknak nyújtott szolgáltatások technológiai fejlesztéséről

Görögország, Banglades, Belorusszia, Bulgária, Ciprus, Ecuador, Magyarország, Japán, Litvánia, Libanon, Málta, Nepál, Lengyelország, Románia, Svédország, Törökország és az Amerikai Egyesült Államok miniszterei és kormányzati tisztségviselői találkoztak Görögországban, Athénban 2004. május 21-én a XIV. Információtechnológiai Világkongresszus (WCIT2004) keretén belül és kicserélték nézeteiket az e-kormányzati technológiák fejlődéséről. Az e-kormányzati szekció alapvető témáinak figyelembe vételével a Miniszterek és Kormányzati Tisztségviselők megállapodtak egy felhívás közzétételében „Politikai vezetők deklarációja az állampolgároknak nyújtott szolgáltatások technológiai fejlesztéséről” címmel, amelyben hangsúlyozták, hogy:

1. Az elektronikus kormányzat a kapcsolatok új formáinak kialakítását teszi lehetővé az állampolgárok, a köztisztviselők és a kormányok között.
2. Az elektronikus kormányzat holisztikus, állampolgár központú megközelítésének a hozzáadott érték, átláthatóság és hatékonyság iránti elkötelezettségen kell alapulni, javítva a minőséget, továbbá szélesítve és mélyítve a részvételt a társadalom összes szintjén.
3. Ahhoz, hogy ez a küldetés megvalósuljon az elektronikus kormányzatnak a következőkre kell fókuszálnia:
   i. a közigazgatás fejlesztése a megosztott felelősségek újraösszevonásán keresztül;
   ii. a létező adminisztrációs eljárásmódok egyszerűsítése, az erőforrások együttműködő és költséghatékony használatának ösztönzése;
   iii. az átláthatóság maximalizálása azáltal, hogy az adminisztratív folyamatokba online módon lehessen betekinteni és bekapcsolódni;
   iv. a szolgáltatásoknak az állampolgárok és a vállalkozások igényei szerinti tervezése, szervezése és irányítása;
   v. egyszerűsíteni kell a több helyen jelen levő, és többféle alakban előforduló információk nyilvános elérhetőségét;
   vi. a demokratikus részvétel új lehetőségeinek elősegítése a nyilvános párbeszédbe és konzultációba való bekapcsolódás új formáinak kialakításával.
4. Bár az elektronikus kormányzat jó helyzetben van a világpolitikában, konkrét akciótervek kidolgozásával még nagyobb mértékben kell támogatni.
5. Az e-kormányzati politikákat mind globális, mind nemzeti szinten azon teljesítmény alapján kell értékelni, amellyel hozzájárul ahhoz, hogy a kormányzati rendszer még teljesebb körű, többelvű és elérhetőbb legyen.

Az elektronikus kormányzat és az elektronikus demokrácia előnyei érvényre juttatásának két fontos pillére a nemzetközi együttműködés és a legjobb gyakorlatok megosztása.